

Український ВІСНИК

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XXX. № 5-6 (березень) 2023

Біля погруддя Тараса Шевченка у парку Герестреу.

Прочитайте:

- ❖ З діяльності депутата
Миколи Мирослава Петрецького
- ❖ Хроніку діяльності СУРу
- ❖ До 209-их роковин народження Тараса Шевченка –
«На вічну пам'ять Котляревському»
- ❖ Румунія – рік солідарності з Україною
- ❖ Пам'ятник Тарасові Шевченку в Парижі
- ❖ У Ясах – Міжнародний день рідної мови

Заповіт

Як умру, то поховайте
Мене на могилі,
Серед степу широкого,
На Україні милій,
Щоб лани широкополі,
І Дніпро, і кручі
Було видно, було чути,
Як реве ревучий.
Як понесе з України
У синєє море
Кров ворожу... отойді я
І лани, і гори —
Все покину і полину
До самого бога
Молитися... а до того
Я не знаю бога.
Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте.
І мене в сем'ї великій,
В сем'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом.

МАРАМОРОСЬКА ФІЛІЯ СУР ВІДЗНАЧИЛА МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ РІДНОЇ МОВИ

Марамороська філія Союзу українців Румунії організувала 24 та 25 лютого «Міжнародний день рідної мови». Акція відбулася в приміщенні філії в Сігету Мармаціей та в приміщенні місцевої організації СУР у Верхній Рівні.

У заході взяли участь учні україномовних шкіл Марамороського повіту, які отримали першу премію на «Конкурсі декламування української поезії», – Національний етап, XXIII випуск. Це були учні та вчителі восьмирічної школи села Верхня Рівна, професійної школи з Полян, школи з Вишавської Долини, школи с. Кричунів – Луг над Тисою, школи с. Ремети, педагогічного ліцею ім. Тараса Шевченка.

Вчителі висловлювали гордість за те, що викладають українську мову та передають майбутнім поколінням любов до українського читання та спілкування, а учні декламували, співали та презентували виставки малюнків, картин, рукоділля, висловлюючи свою любов до рідної мови. Голова сурівської організації с. Поляни Михайло Мачока продекламував уривки з поеми Тараса Шевченка «Кавказ».

МИНУВ РІК ВІД РОЗВ'ЯЗАННЯ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Союз українців Румунії (СУР) відзначив рік від повномасштабного вторгнення в Україну російський військ, що спровокували нищівну війну в сусідній країні. У всіх повітах Румунії, де проживають українці, філії СУР спільно з місцевими органами влади організували релігійні церемонії та спеціальні заходи.

У Сату-Маре захід відбувся біля погруддя Тараса Шевченка, що розташоване у парку ім. Васіле Лукачу. Подію очолила генеральний секретар СУР і голова Сату-Марської філії СУР Люба Горват, яка подякувала повітовим та місцевим органам влади за вірцевий спосіб, яким протягом року, день за днем, допомагали українському народові, що опинився у скруті. У заході взяв участь префект повіту Сату-Маре Раду Рока, який наголосив на важливості солідарності з справедливою справою українського народу, а також на беззастережній підтримці, яку Румунія протягом цього часу надавала Україні.

Під час пам'ятного заходу, присвяченого даті початку війни в Україні голова Марамороської філії СУР Мирослав Петрецький нагадав, що СУР прийняв біженців з України з розпростертими обіймами та відкритим серцями, пропонуючи їм прихисток і допомогу. У пам'ятному заході взяли участь багато членів марамороських організацій, директорів, вчителів та учнів. Виступаючи підкреслили роль волонтерів, які цілодобово працювали на пункті пропуску у Сігету Мармаціей, котрі мобілізувалися для допомоги біженцям з України відразу після початку війни.

Згадали про реалії минулого року і в приміщенні СУР-івської філії у повіті Караш-Северін. Презентацію перебігу подій в Україні представив професор Іван Росоха, який висловив іпівчуття з приводу станови-

ща мільйонів громадян України, змушених залишати свої домівки та країну, тікаючи від жахиття війни. Також з цієї нагоди учасники дискусії наголосили на особливій солідарності та беззастережній підтримці, яку румуни надають українським біженцям з перших днів збройного конфлікту, а також на зусиллях місцевих організацій СУР для збору та транспортування гуманітарної допомоги.

У Тімішоарі захід, організований Тіміською та Арадською філіями СУР, розпочався з панахиди за українськими героями, які втратили життя на полі бою за свободу. Богослужіння очолив священник української православної церкви у Тімішоарі Крістіан Попович. З цієї ж нагоди було відкрито фото-відеовиставку журналістки Міхаели Бумбук та організовано круглий стіл, на який запросили мера міста Домініка Фріца. Після виступів офіційних осіб, присутніх на зустрічі, відбулася концертна програма за участі художніх колективів зі Штюки, Бетхаузена, Петроаси Маре, Реметя Міка та Араду, а також біженців з України. Акції продовжилися в Центральному парку, де символічно посадили 365 паперових квітів, а на Оперній площі прочитали молитву «Отче наш» кількома мовами та запалили 365 свічок, що символізують кількість днів, що минули від початку повномасштабної війни.

Клузька філія Союзу українців Румунії у партнерстві з кафедрою української мови та літератури місцевого університету відзначили 365 днів від початку війни в Україні панахидою за полеглими героями. На факультеті літератури Університету ім. Бабеша-Бояйю, де відбувся захід, священник Василь Бочкорець відслужив панахиду українською мовою. Члени філії, українські біженці, які оселилися в Клуж-Напоці і гості тримали в руках запалені свічки протягом усього богослужіння, а потім поставили ці свічки на сходах будівлі. Цим самим присутні хотіли висловити свою солідарність з українським народом, співчуття та вдячність героям, які віддали своє життя за свободу та суверенітет України.

Тулчанська філія СУР організувала круглий стіл, в якому взяли участь такі поважні гості як Віоріка Павел, генеральний інспектор Тулчанського повітового шкільного інспекторату, Клавдія Чотік, голова громади російських липован у Тулчі та Ігор Бабаян, представник повітової ради, партнер з координації хабом гуманітарної допомоги для України. На заході також були присутні багато українських біженців. Момент був вражаючим, усі учасники знову пережили емоції, коли вони пропонували допомогу, зустрічаючи матерів і дітей з України, які знайшли прихисток у повіті Тулча.

Сучавська філія СУР, спільно з Асоціацією Інститут Буковини, організувала емоційний захід у церкві «Святих апостолів Петра і Павла» в Сучаві, де відбулася двомовне богослужіння та виставка робіт дітей та підлітків-біженців з України. Перед церквою була представлена концертна програма, в якій лунали українські вірші та пісні. Участь у заході взяли голова Сучавської філії СУР Ілля Савчук, президент Асоціації Інститут Буковини Петру Васіле Гафюк, митець Михайл Пинзару ПІМ, а також численні українські біженці.

КРУГЛИЙ СТІЛ «РІК ВІЙНИ В УКРАЇНІ: ПОЧАТКИ, ЕВОЛЮЦІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

У контексті відзначення річниці початку російського вторгнення в Україну, 28 лютого Союз українців Румунії у співпраці з Парламентською групою національних меншин у Палаті депутатів та Центром політичних наративів демократії з Чернівців, організував круглий стіл під назвою «Рік війни в Україні: початки, еволюція та перспективи».

У заході взяли участь парламентарі, представники Уряду, МЗС, МВС, Мінрозвитку, Міністерства інвестицій та європейських проєктів, Департаменту міжнародних відносин та місцевих органів виконавчої влади, Посол України в Румунії, представники Суспільних телебачення і радіо, Національного агентства з питань протидії торгівлі людьми, академічних кіл, бізнес-середовища та громадянського суспільства з Румунії та України. Загалом близько 80 учасників, у тому числі майже 30 промовців.

Дискусійна сесія розпочалася з виступу голови СУР, депутата Миколи Мирослава Петрецького, який торкнувся наслідків війни, розв'язаної Росією проти України, багатоміліардної допомоги, яку Румунія надає Україні, а також особливої підтримки громадянського суспільства українцям, як переселенцям у Румунії, так і тим, хто залишився в Україні.

Румунські учасники у своїх виступах засудили неспровоковану повномасштабну збройну агресію Росії проти України та висловили повну солідарність і непохитну підтримку Румунією України та українського народу доти, доки буде потрібно. Було підкреслено солідарні та багатоміліардні дії Румунії, як сусідньої та дружньої держави, що робить внесок як на гуманітарному, так і на економічному рівнях, а також у плані покращення транспортного зв'язку, полегшення експорту українського зерна чи просування України по європейському шляху. Вони також високо оцінили мужність та рішучість українських військових, які стали символом боротьби за свободу і демократичне майбутнє та ціною власного життя захищають Україну та всю Європу.

Українські гості розповіли про складну ситуацію, в якій перебуває Україна після 12 місяців повномасштабної війни, про звірства російських військ проти українців, про руйнування та жертви, серед яких і багато дітей. Вони висловили вдячність за гуманітарну допомогу, надану Румунією упродовж минулого року і за теплий прийом українських біженців, які були змушені покинути свої домівки через війну. Водночас учасники із сусідньої країни наголосили, що Україна чинить опір, але потребує більшої допомоги, щоб перемогти у війні з Росією.

У рамках цього заходу відбулося відкриття двох фотовиставок: «Війна в Україні очима дітей», організована чернівецьким Центром політичних наративів демократії у партнерстві з польським центром Юліуша Мірошевського та «Біль матері», організована Всеукраїнським громадським рухом матерів та родичів учасників АТО «Берегиня». На світлинах відображена трагедія українських дітей під час російського вторгнення, а також горе матерів загиблих та зниклих безвісти українських воїнів.

З діяльності депутата МИКОЛИ МИРОСЛАВА ПЕТРЕЦЬКОГО

ЗУСИЛЛЯ ЗАДЛЯ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Успішна освітня система означає особистий розвиток, економічне, культурне та соціальне процвітання кожної людини, спільноти та нації. На жаль, часто працівники системи освіти потерпають від неналежного виконання законодавчих актів, спрямованих на вдосконалення цієї галузі та підвищення її привабливості для молодих спеціалістів.

Це питання було детально обговорене на нещодавно організованій префектом Мараморського повіту зустрічі, на якій були присутні також і представники місцевих профспілок та мараморські парламентарі, підсумки якої Микола Мирослав Петрецький виклав у депутатському запиті на адресу міністерки освіти Ліджії Деки.

Під час дискусій була підкреслена проблема затримки повного застосування положень закону № 153/2017 про оплату праці працівників бюджетного сектора, який також передбачає підвищення заробітної плати працівників сфери освіти. Невчасне застосування положень, в умовах зростання інфляції, починаючи з 2020 року, призвело до збільшення дефіциту непедагогічного персоналу, зростання навантаження на педагогічних працівників та ненадання передбачених законодавством доплат – за надурочну роботу та роботу у вихідні дні. Крім цього, з 2010 року призупинено відшкодування транспортних витрат. Водночас, незастосування положень ряду постанов призвело до того, що працівники освіти стали єдиною категорією бюджетників, яка не отримала доплату за шкідливі умови праці.

Микола Мирослав Петрецький детально ознайомив пані міністерку Деку з положеннями чинних нормативно-правових актів і зажадав її точку зору щодо неповного застосування положень закону № 153/2017, а також попросив зазначити, які заходи планує вжити відомство для усунення соціальної несправедливості, спричиненої цією ситуацією.

***

Під час зустрічі, організованої в лютому Префектом Марамуреського повіту, представники місцевих профспілок порушили цілу низку проблем, з якими стикаються структури, підпорядковані МВС. Серед них – і дефіцит кадрів. Профспілкові діячі заявили, що кількість посад, передбачених в організаційній структурі персоналу в повіті Марамуреш, у розрахунку на 100 000 жителів становить лише 205 поліцейських, тоді як середній показник по країні близький до 260 поліцейських на 100 000 жителів.

Цю проблему можна було б вирішити, принаймні частково, шляхом схвалення заяв (більше 150) на переведення до Мараморського повітового інспекторату поліції, поданих випускниками навчальних закладів, підпорядкованих МВС, розподілених до інших підрозділів поліції по всій країні, що до цього часу не отримали схвальної відповіді.

Рішення також матиме позитивний вплив на бюджет МВС, оскільки ці люди можуть бути включені до оперативних структур підрозділів за місцем проживання, без необхідності виплачувати надбавку на орендну плату чи одноразову оплату транспорту, багато з них будучи особами, які належать до національних меншин, які проживають у згаданому повіті.

Ще одним способом доповнити штат Мара-

морського повітового інспекторату поліції може бути підвищення показників для випускників двох поліцейських шкіл, з яких наразі лише 100 осіб набираються структурами в повіті Марамуреш.

У цьому сенсі депутат Микола Мирослав Петрецький звернувся з письмовим зверненням до міністра внутрішніх справ Лучіана Бодє, в якому представив згадану проблему, а також два шляхи її вирішення, націлені на зменшення дефіциту персоналу в структурах, підпорядкованих МВС. Він наголосив, водночас, що вжиті заходи сприятимуть підвищенню рівня безпеки громадян та забезпеченню громадського порядку в Мараморському повіті і не тільки.

ПОЛІТИЧНІ ЗАЯВИ У ПАРЛАМЕНТІ

З нагоди Міжнародного дня рідної мови Микола Мирослав Петрецький наголосив з трибуни Парламенту, що рідна мова є однією з центральних опор кожного народу і відіграє визначальну роль у збереженні та просуванні соціальних і культурних цінностей.

Депутат сказав, що саме тому захист прав і свобод осіб, які належать до національних меншин, є невід'ємною частиною міжнародного захисту прав людини і, відтак, становить сферу міжнародного співробітництва, будучи першим багатостороннім правовим інструментом, призначеним для національних меншин, а Румунія, до речі, стала першою державою, яка ратифікувала Рамкову конвенцію про захист національних меншин.

Сьогодні збереження та популяризація мови, традицій і культури людей, які належать до національних меншин, а також можливість використання рідної мови в різних ситуаціях, від стосунків з органами місцевого державного управління до міжособистісного спілкування, сприяє підтримці клімату миру та стабільності, що є позитивним прикладом для багатьох інших держав європейського континенту, – додав Микола Мирослав Петрецький.

Представник українців у Палаті депутатів сказав, що «на жаль, війна в Україні показала нам, що ми маємо бути пильними щодо екстремістського дискурсу, яким саме в цей період намагаються негативно вплинути в тому числі на етнологістичний чинник, який є вагомим для існування національної свідомості. Ми повинні діяти твердо, щоб запобігти будь-яким спробам недобросовісного використання мовного фактору і перетворити його на інструмент суспільного розколу.»

Говорячи про українську спільноту в Румунії, він наголосив, що Союз українців Румунії має фундаментальну роль у популяризації та збереженні мови, в тому числі шляхом започаткування дій, спрямованих на зміцнення освіти рідною мовою, як важливого елемента ідентичності української громади в нашій країні.

Микола Мирослав Петрецький привітав всіх,

хто святкує цей важливий день і докладає зусиль для популяризації мови, на якій наші предки будували національні ідеали, нагадуючи нам, що багатомовність і багатокультурність об'єднує народи.

***

Палата депутатів та Сенату у понеділок, 27 лютого, провели спільне засідання з нагоди річниці повномасштабного російського вторгнення в Україну та на знак твердої підтримки українського народу.

У промові, озвученій від імені групи національних меншин у Палаті депутатів, Микола Мирослав Петрецький засудив божевільне рішення московського режиму, який очолює диктатор, захопити нові території шляхом незаконної анексії Кримського півострова в 2014 році, а потім розв'язанням повномасштабної війни проти суверенної та незалежної держави – України, рішення, яке вплинуло на життя мільйонів невинних людей, а також на міжнародну геополітичну систему в цілому, створюючи виклики, з якими ми не стикалися з часів Другої світової війни.

Він підкреслив, що румунське суспільство, незалежно від етнічної приналежності, віросповідання чи регіону проживання, показало безпрецедентну солідарність з Україною та з українськими біженцями, які знайшли прихисток у Румунії.

Так само, голова СУР зазначив, що незважаючи на надзвичайно складний регіональний контекст, спричинений збройною агресією Російської Федерації проти України, Румунія та Україна, дві дружні та сусідні держави, показали, що вміють знаходити взаємовигідні рішення, в тому числі з урахуванням прикладів передової практики, які б їх зближували, на противагу тим, що можуть їх віддаляти, як того прагне Російська Федерація.

Депутат також нагадав, що весь вільний світ засуджує російську агресію, і завдяки нашій спільній підтримці український народ є вільним і продовжує захищатися та боротися за наші спільні ідеали, обираючи надію замість страху, демократію замість тиранії.

Водночас Микола Мирослав Петрецький зазначив, що в умовах, коли Російська Федерація вдається до сили у спробі вплинути на майбутнє Європи, підриваючи безпеку та демократичні цінності, ми мусимо й надалі вживати спільних і рішучих зусиль як на національному, так на міжнародному рівнях, у тому числі на багатосторонньому, і залишатися єдиними у твердій відданості європейським цінностям, за які український народ сьогодні платить кров'ю.

РОБОЧІ ЗУСТРІЧІ

10 березня відбулася чергова зустріч з тих, які Микола Мирослав Петрецький періодично проводить з місцевими обранцями СУР. Цього разу – з мером мараморського села Ремети Іваном Клаудієм Бринзаником. Під час розмови були порушені різні питання, пов'язані з проблемами громади, станом проєктів, що перебувають на різних етапах реалізації та депутатські ініціативи, які сприяли залученню інвестицій у регіоні.

У 2022 році село Ремети добилося значного прогресу у напрямку модернізації та розвитку населеного пункту. З-поміж важливих досягнень селищного голови я б хотів відзначити впровадження інтегрованої фінансово-облікової інформаційної системи «eXpert budget» для зборів, податків та сільськогосподарського реєстру, розчищення каналу Сароса, впровадження системи Ghiseul.ro і ремонт доріг Горб і Скала.

ОГЛЯДАЧ

(Закінчення на 13 стор.)

ПРИВІТАННЯ ГОЛОВИ СУР З НАГОДИ МІЖНАРОДНОГО ЖІНОЧОГО ДНЯ 8 БЕРЕЗНЯ

8 березня — особливий день, присвячений жінкам у всьому світі, який вшановує красу, тендітність, а також надзвичайну силу жінок, їхню особливу роль у сім'ї та суспільстві, неймовірну силу та залученість до суспільних зусиль, спрямованих на захист свободи, демократії та прав людини.

Матері, супутниці життя, дочки, колежанки, подруги, а також вчительки, дослідниці, спеціалістки чи керівниці вищого рівня, жінки відіграють важливу роль у сучасному світі. Тому вони заслуговують не лише нашої високої оцінки та поваги, а й належного визнання їхніх зусиль. Ми повинні посилювати представництво жінок у всіх сферах, які мають велике значення для нашого майбутнього.

У цей особливий день бажаю всім жінкам прекрасної весни, здоров'я, миру та радості!

XXIII-й «КОНКУРС ДЕКЛАМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ», НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕТАП

Марамороська філія Союзу українців Румунії організувала 11 лютого 23-й національний етап «Конкурсу декламування української поезії», який відбувся в місті Сігету Мармаціей. 62 учні, які посіли перші місця на повітовому етапі «Конкурсу декламування української поезії», дуже виразно прочитали підготовлені вірші, а учні III – XII класів мали також прочитати новий текст.

Ще одним дуже важливим елементом, на якому також був поставлений наголос у цьому конкурсі, був національний одяг, який дуже гарно представили школярі, кожен з гордістю одягнений у костюм чи вишиванку з місцевості, з якої походить.

Голова Союзу українців Румунії, депутат Микола Мирослав Петрецький разом з головою Марамороської філії СУР Мирославом Петрецьким відкрили захід під оплески присутніх, подя-

кувавши як учням, так і вчителям, які супроводжують їх у цій прекрасній подорожі навчання, за схильність, яку вони проявляють до української мови. До учасників з вітальними словами також звернулися директорка школи у с. Вишівська Долина Марія Папарига, директор Педагогічного ліцею імені Тараса Шевченка Василь Куреляк, члени журі, до складу якого увійшли: голова місцевої організації СУР в Лузі над Тисою та секретар Марамороської філії Анна Самбор, шкільна інспекторка Галина Миколайчук, директорка школи в с. Вишня Рівна Лоредана Лушкан, голова Бухарестської філії Союзу українців Румунії Михайло Трайста, представниця Сучавської філії СУР Христина Кідеша, перший заступник голови Союзу українців Румунії Василь Пасенчук і вчитель Василь Білан з Тіміського повіту.

Перед врученням призів члени комісії привітали всіх школярів, заохочуючи і закликаючи їх

якомога більше читати, краще вчитися, самовдосконалюватися.

За підсумками підрахунку підсумкових балів було присуджено 13 перших премій, 13 других премій, 12 третіх премій, 8 відзнак і 14 призів за участь.

УЧНІ СУЧАВСЬКИХ ШКІЛ ВІДЗНАЧИЛИ МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ РІДНОЇ МОВИ

21 лютого більшість шкіл Сучавського повіту, де вивчається українська рідна мова, відзначили Міжнародний день рідної мови спеціальними заходами, які сприяли мовній та культурній різноманітності. Діти співали та декламували вірші рідною українською мовою та говорили про важливість цієї мови.

Учні Ульмської школи під керівництвом викладачки Юліани Зебренюк організували виставки малюнків та робіт із національною та народною символікою України.

Викладачка Константина Бурсук з Палтинської загальноосвітньої школи підготувала декламацію віршів і пісень рідною українською мовою та наголосила на важливості знати та цінувати цю мову, що передається з покоління в покоління як справжній скарб.

Учні Негостинської загальноосвітньої школи під керівництвом викладачки Діани Фрасинюк організували мистецькі майстер-класи, результатом яких стала гарна виставка, а їхнім посланням було «Любіть і бережіть рідну мову!». Викладачка Лідія Даскалюк підготувала сценку українською мовою та програму пісень та віршів.

Метою цих заходів, організованих у школах Сучавського повіту, було виховання пошани та любові до української рідної мови.

СУР ОСНАСТИВ СУЧАСНИМ ОБЛАДНАННЯМ ЩЕ ОДИН КАБІНЕТ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Модерний кабінет, оснащений інтерактивними дошками, ноутбуками та сучасними аудіо-відеопристроями — усе це мають тіміські учні, які вивчають українську мову в теоретичному ліцеї ім. Юлії Хашдеу в Лугожі. Цей кабінет стане сучасним освітнім середовищем, яке заохочує дітей до творчості і креативності, був урочисто відкритий 6 березня в присутності вчителів та учнів, а також голови Союзу українців Румунії Миколи Мирослава Петрецького.

Після урочистого перерізання стрічки та відкриття класу, парох української православної церкви у м. Лугож Вергілій Бротней разом із учителем релігії Габрієлом Біланом освятили кабінет української мови та літератури.

На тлі відзначення Міжнародного дня рідної мови святкову атмосферу доповнили виступи ансамблів та вокально-інструментальних колективів: «Молода надія» з м. Лугож; «Кедровина» з с. Петроаса Маре; «Веселі діточки» з с. Штюка; «Гармонія» з с. Бетхаузен, учні школи з Барни та група дошкільнят з дитячого садка у с. Штюки.

Крім понад 100 учнів, які навчаються на українській секції Теоретичного ліцею ім. Юлії Хашдеу у Лугожі, були присутні голова Тіміської філії СУР Юрій Глеба, голова Арадської філії СУР Гаврило Мікулайчук та голова Лугозької організації СУР Іван Ковач.

Були присутні шкільний інспектор Марія Сабо Кондрей від Шкільного інспекторату повіту Тіміш, директор школи в с. Штюка Микола Бензар, мер села Штюка Васіле Беджера, також директор приймаючої школи Анда Урсулеску Лунгу, вчителі української мови Віолета Манзур, Маріана Кубаш, Іван Смечкаш, Міоара Чінар, Марія Онча та представники української громади Банату.

ВЖЕ РІК ТОЧИТЬСЯ ВІЙНА РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

24 лютого виповнився рік з дня неспровокованого та невинуватого вторгнення Російської Федерації в Україну, яке після 8 десятиліть миру в Європі підірвало основу міжнародних відносин і чинний міжнародний правопорядок, водночас перетворивши цей період на один з найскладніших у сучасній світовій історії.

З цієї нагоди Микола Мирослав Петрецький нагадав з трибуни Палати депутатів, що Європейський Союз, включно й Румунія, з перших днів війни був поруч з Україною, вживаючи безпрецедентних заходів щодо підтримки української держави та українців, включаючи економічну, фінансову та гуманітарну допомогу, підтримку в сфері цивільного захисту, прийняття біженців через механізм тимчасового захисту ЄС, підтримку у виявленні та притягненні до відповідальності винних у скоєнні воєнних злочинів в Україні, підтримку у відбудові України.

Він сказав, що режим Путіна розв'язав широкомасштабну війну не лише проти сусідньої, суверенної та незалежної держави, а і проти цінностей, які також поділяє Румунія як член європейської родини та євроатлантичних структур. Демократія, верховенство права, права людини, європейські цінності протистоять кремлівському режиму, український народ обрав боротьбу за них, а також за право України вирішувати своє майбутнє. Росія шантажує, погрожує, вторгається та дестабілізує країни, спричинюючи та породжуючи серйозні безпекові, гуманітарні та продовольчі кризи, загрожує світовому миру, свідомо підриваючи заснований на правилах міжнародний порядок, що є безпрецедентним для Європи з часів Другої світової війни.

Перед цими загрозами ми повинні надалі продемонструвати єдність в нашому твердому зобов'язанні зберігати, просувати та захищати демократію та європейські цінності, засуджуючи будь-які спроби порушити норми міжнародного права та принципи Статуту ООН, — сказав депутат.

Голова СУР нагадав, що румунське суспільство продемонструвало надзвичайну солідарність і безпрецедентне співчуття до важкої ситуації, в якій раптово опинилося українське населення.

Союз українців у Румунії за підтримки своїх партнерів відправив в Україну тисячі тонн гуманітарної допомоги, в тому числі сотні електрогенераторів, призначених для підтримки українських органів влади та громадян, які постраждали від війни. Водночас з першого дня понад 2000 членів СУР згуртувалися для підтримки біженців. За чудову співпрацю з європейськими та міжнародними установами, з центральними та місцевими органами влади, а також з громадянським суспільством, від імені Союзу українців у Румунії Микола-Мирослав Петрецький ще раз подякувати всім, хто долучився до зусиль підтримки України та українського народу.

Слава Україні!
Слава Румунії!

Румунія - рік солідарності з Україною

Президент Румунії Клаус Йоганніс оприлюднив звернення до румунів та українців у річницю повномасштабного вторгнення Росії в Україну. Він зазначив, що 24 лютого, змінилося мирне життя кожного європейця, а минулий рік став для більшості мешканців Європи періодом великих потрясінь. **«Вранці 24 лютого 2022 року, рівно рік тому, ми побачили, як миттєво може змінитися наше сьогодення та майбутнє. Незалежний народ, наша сусідня держава – Україна – зазнала жорстокого нападу, без жодного виправдання, з боку Росії. Невинні люди втратили життя, втратили своїх близьких, втратили домівки, їхні школи та лікарні були зруйновані, їм довелося тікати від війни, щоб врятувати себе та життя своїх дітей. Але весь цей час український народ вразив увесь світ мужністю, силою та рішучістю, проявленими у захисті країни та свободи, відсічі агресії російського ворога. Захищаючи свою країну та свободу, український народ захищає наші цінності та свободу, захищає нашу безпеку, безпеку Румунії та всієї Європи. Боротьба українського народу – це і наша боротьба!»**

Крім мужності і рішучості українців у захисті своєї країни та свободи, які вражають увесь світ, глава румунської держави згадав про безмежну солідарність румунів і глибоке співчуття з українським народом. **«З першого дня Румунія була поруч з українським народом, а румуни показали всьому світу, що означає допомагати і відкрити двері свого помешкання для жінок і дітей, які втратили домівку, щоб від щирого серця допомогти всім, хто тікає від жахів війни. Ми всі згуртувалися, громадяни та влада, щоб швидко відреагувати та підтримати Україну в її великому виклику. Дякую всім за солідарність, за співчуття. Ви продемонстрували, що румуни – сусіди і партнери, на яких можна покластися. Ми продовжуватимемо допомагати Україні та українському народу, поки це буде потрібно. Це тверде зобов'язання Румунії.»**

У своєму зверненні Клаус Йоганніс запевнив українців в тому, що Румунія залишатиметься поруч з Україною та її народом до перемоги у цій жорстокій війні. Він додав, що Україна має перемогти, а Росія – відповісти за свої дії. **«Війна дала нам ще один урок, урок солідарності та єдності. Разом ми показали, що ми сильні та протистоїмо російській агресії. Цю битву має виграти Україна, а Росія мусить відповісти за скоєні злочини та знищені життя. Дорогі українці, ви не самі! У вас є надійний друг у Румунії, який підтримує вас у цій нерівній боротьбі! Усі ми зобов'язані зробити внесок у перемогу та побудову кращого майбутнього у мирі! Румунія є і буде поруч з Україною!»**

Теж з нагоди річниці від початку злочинного повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну Уряд Румунії спільно з УВКБ ООН та агентствами ООН у Румунії провів захід «Румунія – рік солідарності з Україною», в якому також взяли участь посли Швеції, США, Японії та України в Бухаресті. Виступаючи пе-

ред присутніми, прем'єр-міністр Румунії Ніколає Чуке заявив, що 24 лютого були порушені усі норми міжнародного права, вони були розтоптані державою, яка не поважає ні демократію, ні цінності вільного світу. Ця злочинна та свавільна поведінка показала, що влада в Москві не тільки зневажає право держав обирати власне майбутнє, а й несе пряму загрозу всьому вільному світу. І вільний світ зайняв позицію!

Прем'єр Ніколає Чуке нагадав, що позиція Румунії була дуже чіткою з самого початку російського вторгнення і залишається твердою: повна солідарність з партнерами з НАТО та ЄС, плюс рішуча підтримка України у протидії агресії. Разом із західними стратегіч-

ними партнерами Румунія сповнена рішучості підтримувати Україну скільки буде необхідно. «Недавній саміт Бухарестської дев'ятки у Варшаві показав, що Захід сильний, коли він об'єднаний. Така позиція є надзвичайно важливим сигналом, який ми даємо всьому світу і, безумовно, українському народу. Наш меседж полягає в тому, що ми не піддаємося агресії та грубій силі, які підривають основи вільного світу, а також, що ми сповнені рішучості захищати наш спосіб життя, оснований на верховенстві права, демократії та свободі. Звертаючись до українських сімей, яких ми прихистили в Румунії хочу сказати наступне: ми раді вітати вас сьогодні у себе, тут ви у безпеці стільки, скільки потрібно! Також я хочу звернутися до влади у Києві, до мирного населення та до відважних бійців, які сьогодні захищають увесь вільний світ: ми будемо поруч з вами стільки часу, скільки буде потрібно!»

Посол Швеції Тереза Гіден зазначила, що її країна зараз головує в Раді ЄС, і в цей період найважливішою метою є збереження єдності навколо України та посилення тиску на Росію.

Вона наголосила, що рік війни – це також рік опору. **«Цей рік війни не обійшовся без жертв. Понад 14 мільйонів українців є внутрішньо переміщеними особами або переселенцями. Більше 20 тисяч цивільних були вбиті або поранені в цій війні, понад 18 мільйонів людей потребують допомоги. І поки ця війна триває, ми будемо підтримувати Україну та український народ стільки, скільки буде потрібно»**, – сказала Тереза Гіден.

Посол США Кетлін Кавалек подякувала владі Румунії за особливу прихильність до підтримки українських біженців у минулому році. «Ваша лідерська роль у цих зусиллях стала джерелом натхнення для всіх нас, поза

кордонами Румунії. Сьогодні ми відзначаємо рік незаконної, неспровокованої війни Росії та жажливого вторгнення в Україну», – сказала посол. Кетлін Кавалек згадала про «безглузді руйнування» та «незліченну кількість втрачених життів» у «злочинній та неспровокованій загарбницькій війні», а також про «опір українського народу, який проявив неймовірний героїзм у протистоянні нападу Росії». **«З моменту прибуття до Румунії, з початку місяця, я спілкувалася з багатьма українськими біженцями тут, у Бухаресті та Тімішоарі. Їхні історії про війну та втечу жахливі та розривають серце. Проте всі вони висловили свою глибоку вдячність румунам за швидку підтримку та співчуття, з якими вони зустріли українців, коли ті найбільше потребували допомоги. Тут, у Румунії, вони та їхні діти почуваються в безпеці та захищені. Ця безпрецедентна підтримка з боку румунів супроводжувалася постійними зусиллями та провідною**

роллю Уряду Румунії у забезпеченні захисту та допомоги понад 3,5 мільйона українських біженців, які були в Румунії транзитом або проживають тут протягом останнього року.»

Посол США наголосила і на ролі румунської влади в згуртуванні політичної волі на підтримку України. **«Румунія є справді взірцем успіху з точки зору реакції всього суспільства, за що всі ми, члени Альянсу, безмежно вдячні.**

(...) Сполучені Штати та їхні союзники зобов'язуються докладати зусиль для пом'якшення наслідків цього конфлікту, включаючи обмеження ризиків продовольчої небезпеки та зростання цін на енергоносії. Ми визнаємо, що прифронтові держави, такі як Румунія, відчули це найбільш гостро. Сполучені Штати залишаються відданим і непохитним партнером уряду Румунії та румунів в їхніх зусиллях відповісти на ці виклики. Ми вже надали майже 49 мільйонів доларів на підтримку заходів допомоги біженцям у Румунії», – додала Кетлін Кавалек.

Посол Японії Хіроші Уеда наголосив на важливості подальшої підтримки України. Він зазначив, що разом із країнами-партнерами Японія посилює санкції проти Росії та завжди була на боці України і міжнародної спільноти. **«Уряд Румунії доклав надзвичайних зусиль у надзвичайній гуманітарній ситуації разом з УВКБ ООН, громадянським суспільством і міжнародними партнерами, а також для середньо- та довгострокового захисту українських біженців у Румунії. Я хотів би висловити свою щиру повагу Румунії за потужну підтримку українських біженців.»**

Посол України в Румунії Ігор Прокопчук подякував прем'єр-міністру Ніколає Чуке та всім присутнім за вшанування пам'яті невинно убитих, а також за підтримку, надану українським переселенцям. **«Я висловлюю глибоку вдячність прем'єр-міністру, Уряду Румунії, румунському народу, які прийняли українців і проявили щедрість на всіх рівнях, будь то уряд, бізнес чи суспільство.»** Ігор Прокопчук подякував за допомогу всім країнам, які в цей період знаходяться поряд з українцями, зазначивши, що важливо, щоб усі діяли разом як «велика родина».

Всесвітня служба радіо Румунія

Хутір Красне, 28 лютого 2022 року.

Окупація... Ми – в нашому будинку біля Києва, поруч – містечка Буча та Ірпінь, в 15 хвилинах машиною до Житомирської траси. Немає світла, немає зв'язку, давно немає викачки-каналізації. На вулиці мороз – 5. Постійні вибухи, звуки перестрілки. Часом літають винищувачі. Коли настає тиша, розуміємо, що це лише передишка і після відпочинку все продовжиться знову... Продукти поки що є. Ми з сусідами організували територіальну оборону та взаємодопомогу. Чоловіки чергують по вулицях патрулями, є трохи зброї, але це спортивні та мисливські рушниці більше для самозаспокоєння. В будинку нас шестеро: Дмитро – мій чоловік, його батько, наші доньки – Альона і Настя (їм 19 і 22 роки), Альонин хлопець Женя і я. Женя з Дімою вночі ходять патрулювати вулиці – холодно і моторошно. Ідуть в нікуди і приходять раптово. Чергують по 3-4 години, більше не витримують, що б не вдягали – перемерзають. Коли приходять діляться новинами: кацапи вже зайняли село поруч, звірствують, дорога відрізана... Але часто мовчать...

Жінки так сяк організовують побут, готують, обмінюються продуктами, що в кого є. В багатьох будинках малі діти. 24 лютого після перших бомбардувань тікали з Києва сім'ями. Зазвичай діти хворіють в таких умовах, але адреналін шкалить, всі зосереджені і ніхто не хворіє... Спимо вдягнуті в декілька шарів одягу, зверху дублянки, шуби; обійнявшись по двоє-троє, разом з котями, щоб було тепліше, та й спокійніше. Страх переживається з розумінням, що треба боротися, треба допомагати іншим, слабшим, що треба вистояти. Треба їсти, а ще підтримувати один одного морально, старатися спати, іноді митися і не зійти з розуму. Женя різко схуд, погано їсть, пробую його умовити їсти більше, але вдається якось не дуже.

Часом доходять якісь новини, але вони невтішні. В Гостомелі, Ірпіні, Бучі не просто вбивають та захоплюють будинки, але й катують, гвалтують... Наш такий затишний Хутір біля озера поки нас береже. Коли виходжу на вулицю, розмовляю із своїм улюбленим садом, обіймаю дерева, плачу, щоб не перед всіма... В селі до якого належить Хутір (Михайлівська Рубежівка) – вже стоять танки, рашисти хазяйнують в хатах... Згадуються прочитані за місяць до війни книги «Татуювальник з Аушвіцу» та «Подорож Цильки» Хізера Морріса. І навіть я прочитала їх за місяць до війни? Ці книги про життя в полоні, в концтаборах, про знущання і гвалтування – моральне і фізичне... Після чергових новин приходиться розуміння, що це не війна між військовими, що це Геноцид. Маріуполь рівняють з землею: знищують пологові будинки, лікарні, людей катують... Розпач... Я не хочу, щоб наші дівчата, такі молоді і гарні, були згвалтовані чи закатовані. Не хочеться навіть допускати думку про те, що твоїх дітей будуть катувати чи гвалтувати...

Радимось, приходимо до висновку, що краще спробуємо вирватися з ризиком бути вбитими, ніж чекати катів. Дівчата тримаються добре, часом всіх охоплює паніка, але їх стан кращий, ніж могло бути... Вони ще й мене заспокоюють.

В нашому будинку є генератор, ми запускаємо його на 2 години в день щоб зарядити телефони, глянути новини, трохи нагріти батареї та накачати води, так-сяк помитися. З околиць вулиць в цей час збираються сусіди, – такий собі

Окупація. Дорога нежиття. Прорив

Пункт незламності. Ці 2 години ми нон-стоп качаємо воду, заряджаємо телефони, робимо каву, щось миємо, трохи перемо. Кожного дня сусіди приносять до нас близько 50 телефонів. Але більш як 2 години не можна користуватися генератором – не вистачить бензину; розтягуємо, не розуміємо, коли вдасться вирватися з окупованої території. У нас є тільки один шлях –

прорватися через дамбу на озері... Весь час пробуємо взнати – чи хто вирвався, чи успішно? Чи розстріляли? Яким шляхом і коли їхали ті, що прорвалися. Приходить новина, що їхала мати з донькою 14 років... їх розстріляли з танка в машині. В цей день вже не їдемо, але я потрохи пакую – перепакую пару сумок – все саме необхідне... Розумію, що 4 чоловіка на машину + канистра бензину, + балон газу – багато не влізе. Всі ці дні пробуємо додзвонитися чи написати рідним, друзям знайомим, – Чи живі? Де зараз? Що в них відбувається навколо?.. Стараюсь при

першій нагоді зв'язатися з мамою, – вона в Києві. В її район вже є влучання, є перестрілки, але Київ – не окупований.

Спочатку виникає думка, щоб виривалися Женя, Альона і Настя. Але потім розмовляємо і розуміємо, що не можна роз'єднуватися. Тоді, може, вже ніколи не побачимось... Вже буде як буде. Як бути з дідом? Він погано ходить, онкохворий та й інших хвороб вистачає, Він вже пережив другу світову. Чи витримає він дорогу? І що робити з котями? Рися і Рудік колись самі прийшли до нас, вони члени сім'ї, всіма любимі і ласкаві. Вони і так вже налякані. Їх почало трясти ще задовго до перших вибухів. Декілька стар-

ших сусідів без дітей кажуть, що нікуди не поїдуть – будь-що буде. В них багато тварин, вони вже у віці. Домовились, що і наших пухнастиків погодують, приголублять.

Переоцінка цінностей, переоцінка розуміння чистоти, можливостей, ресурсів; знайомство і єдність з сусідами, з якими раніше просто вітались. Коли закінчується хліб, сусідка кличе до себе – пекти в пічці. В мене є борошно, в когось олія, принесли молоко, знайшлися дріжджі. Перший раз в житті замішую тісто на хліб, – Боже який він вийшов смачний. Нашій сім'ї достався цілий буханець. Ми з'їли його з салом і випили горілки. Раніше я ніколи не пила горілки і не їм сало, а тут – як всі... так смачно.

6 березня. Нас підкидає вибух, сильніший за всі попередні. Трясуться шибки, трохи заклало вуха. Я вже розумію що саме вибухнуло, але з надією іду на кухню – перевірити; вмикаю плиту – газу немає. Так і є – підірвали газогін, ... на жаль, я вгадала. Остання можливість пити теплий чай та готувати їжу в нашому будинку пропала.

7 березня. В нас на вулиці є нежитлові будинки і в них старі пічки на дровах. Чи можна їх прогріти? Скільки це займе часу? Чи прочищений димохід? Відчиняємо будинок поруч: чищу пічку, таскаємо дрова, гріємо. Треба все робити максимально швидко; всі мерзнуть, хочеться гарячого. Пічка чадить, є тріщини, але вдається скип'ятити воду і зробити каву. Смажу рибу, наче виходить. І тут прибігає Альона: «Мама, Женя каже, що будемо пробувати виїхати колоною – 20 машин з дітьми і жінками. На дамбі з півгодини не буде кацапського блокпосту, вони міняються, може проскочимо...».

Далі як в тумані, але й одночасно все швидко і чітко. 20 машин, обліплених білими плакатами: «Діти».

Під'їжджаємо до нашого блокпосту за селом Мила. Це єдиний український блокпост, що ще тримається. Хлопці відстрілюються. В лісі також чути постріли. Нам пояснюють, що шанси 50/50, розказують останню статистику... Показують лісову дорогу де можна проїхати на Житомирську трасу і, перетнувши її, опинитися на неокупованій території. Дякуємо хлопцям, обіймаємось, нас пропускають... їдемо...їдемо. Бачимо в лісі двох чоловіків східної зовнішності, мабуть, чеченці. Побачивши нашу колону, вони починають щось говорити в телефон чи в рацію. Всередині наростає передчуття... Але ми їдемо далі, минає ліс, вискакуємо на Житомирську трасу. Нам треба трохи проїхати в сторону Києва і зіскочити на дорогу з протилежного боку траси. Мозок відмовляється сприйняти побачене: розстріляні машини, розбита траса, вбиті люди, тіла яких ніхто не прибирає... Ми їдемо по всьому цьому, всі зосереджені, тримаємось, вдихаємось... Аж раптом: та-та-та-та. Я не можу усвідомити, що іде розстріл, але Женя орієнтується дуже швидко, він реактивно розвертається на місці, тримаючи голову нижче керма. Я, Альона і Настя вже впали на підлогу. Я краєм ока встигла зафіксувати, що Діма також встигає розвернутися, але перших двох машин я не бачу...Щось падає на голову, щось дзвенить, свистить, постріли не замовкають... Шалена можлива швидкість...

Вікторія ФІДКЕВИЧ

Фото авторки

(Продовження на 10 стор.)

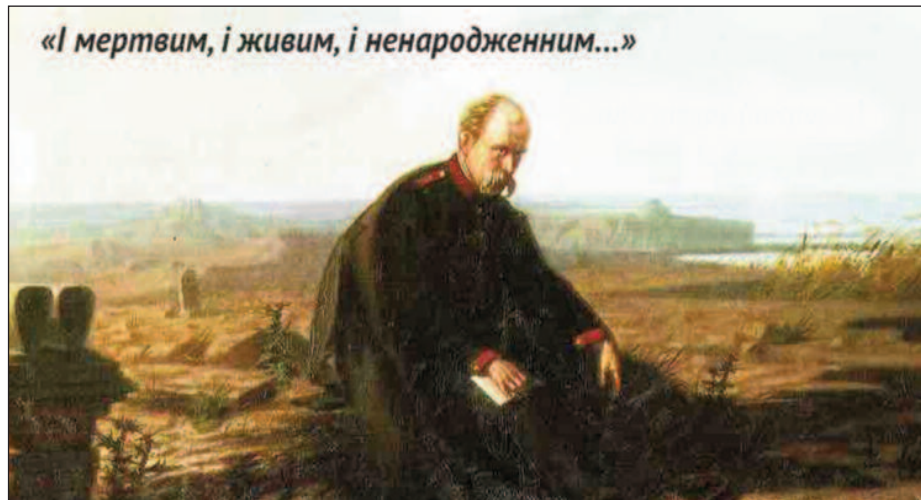
І МЕРТВИМ, І ЖИВИМ, І НЕНАРОЖДЕННИМ...

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

І смеркає, і світає,
День божий минає,
І знову люд потомлений
І все спочиває.
Тільки я, мов окаянений,
І день і ніч плачу
На розпутьях велелюдних,
І ніхто не бачить,
І не бачить, і не знає
Оглухли, не чують;
Кайданами міняються,
Правдою торгують.
І господа зневажають,
Людей запрягають
В тяжкі ярма. Орють лихо,
Лихом засівають,
А що вродить? побачите,
Які будуть жнива!
Схаменіться, недолуди,
Діти юродиві!
Подивіться на рай тихий,
На свою країну,
Полюбіте щирим серцем
Велику руйну,
Розкуйтеся, братайтеся!
У чужому краю
Не шукайте, не питайте
Того, що немає
І на небі, а не тільки
На чужому полі.
В своїй хаті своя й правда,
І сила, і воля.
Нема на світі України,
Немає другого Дніпра,
А ви претесь на чужину
Шукати доброго добра,
Добра святого. Волі! волі!
Братерства братнього! Найшли,
Несли, несли з чужого поля
І в Україну принесли
Великих слов велику силу
Та й більш нічого. Кричите,
Що бог вас створив не на те,
Щоб ви неправді поклонились!..
І хилитесь, як і хилились!
І знову шкуру дерете
З братів незрячих, гречкосіїв,
І сонця-правди дозріватъ
В німецькі землі, не чужії,
Претесь знову!.. Якби взявъ
І всю мізерію з собою,
Дідами крадене добро,
Тойді оставсь би сиротою,
З святими горами Дніпро!
Ох, якби те сталось, щоб ви не
вертались,
Щоб там і здихали, де ви поросли!
Не плакали б діти, мати б не ридала,
Не чули б у бога вашої хули.
І сонце не гріло б смердячого гною
На чистій, широкій, на вольній землі.
І люди б не знали, що ви за орли,
І не покивали б на вас головою.
Схаменіться! будьте люде,
Бо лихо вам буде.
Розкуються незабаром
Заковані люде,
Настане суд, заговорять
І Дніпро, і гори!
І потече сторіками
Кров у синє море
Дітей ваших... і не буде

Кому помагати.
Одицрається брат брата
І дитини мати.
І дим хмарою заступить
Сонце перед вами,
І навіки прокленетесь

Учитель великий,
А не те щоб прості люде.
А гвалту! а крику!
«І гармонія, і сила,
Музика, та й годі.
А історія!.. поема

Своїми синами!
Умийтеся! образ божий
Багном не скверніте.
Не дуріте дітей ваших,
Що вони на світі
На те тільки, щоб панувать...
Бо невчене око
Загляне їм в саму душу
Глибоко! глибоко!
Дознаються небожата,
Чия на вас шкура,
Та й засядуть, і премудрих
Немудрі одурять!
Якби ви вчилися так, як треба,
То й мудрість би була своя.
А то залізите на небо:
«І ми не ми, і я не я,
І все те бачив, і все знаю,
Нема ні пекла, ані раю,
Немає й бога, тільки я!
Та куций німець узловатий,
А більш нікого!..» – «Добре, брате,
Що ж ти таке?»
«Нехай скаже
Німець. Ми не знаєм». Отак-то ви навчаєтесь
У чужому краю!
Німець скаже: «Ви могли». «Могли! могли!»
Золотого Тамерлана
Онучата голі.
Німець скаже: «Ви слав'яне». «Слав'яне! слав'яне!»
Славних прадідів великих
Правнуки погані!
І Коллара читаєте
З усієї сили,
І Шафарика, і Ганка,
І в слав'янофілі
Так і претесь... І всі мови
Слав'янського люду –
Всі знаєте. А своєї
Дас[т]ьбі... Колись будем
І по-своєму глаголатъ,
Як німець покаже
Та до того й історію
Нашу нам розкаже, –
Отойді ми заходимось!..
Добре заходились
По німецькому показу
І заговорили
Так, що й німець не второпа,

Вольного народа!
Що ті римляне убогі!
Чортзна-що – не Брути!
У нас Брути! і Коклекси!
Славні, незабуті!
У нас воля виростала,
Дніпром умивалась,
У голови гори слала,
Степом укривалась!»
Кров'ю вона умивалась,
А спала на купах,
На козацьких вольних трупах,
Окрадених трупах!
Подивіться лишень добре,
Прочитайте знову
Тую славу. Та читайте
Од слова до слова,
Не минайте ані титли,
Ніже тії коми,
Все розберіть... та й спитайте
Тойді себе: що ми?..
Чиї сини? яких батьків?
Ким? за що закуті?..
То й побачите, що ось що
Ваші славні Брути:
Раби, подножки, грязь Москви,
Варшавське сміття – ваші пани,
Ясновельможній гетьмани.
Чого ж ви чванитесь, ви!
Сини сердешної України!
Що добре ходите в ярмі,
Ще краще, як батьки ходили.
Не чваньтесь, з вас деруть ремінь,
А з їх, бувало, й лій топили.
Можже, чванитесь, що братство
Віру заступило,
Що Синопом, Трапезондом
Галушки варило.
Правда!.. правда, наїдались.
А вам тепер вадить.
І на Січі мудрий німець
Картопельку садить,
А ви її купуєте,
Істе на здоров'я
Та славите Запорожжя.
А чією кров'ю
Ота земля напоєна,
Що картопля родить, –
Вам байдуже. Аби добра
Була для городу!
А чванитесь, що ми Польщу
Колись завалили!..

Правда ваша: Польща впала,
Та й вас роздавила!
Так от як кров свою лили
Батьки за Москву і Варшаву,
І вам, синам, передали
Свої кайдани, свою славу!
Доборолась Україна
До самого краю.
Гірше ляха свої діти
Її розпинають
Заміс[т] пива праведную
Кров із ребер точать.
Просвітити, кажуть, хочуть
Материні очі
Современними огнями.
Повести за віком,
За німцями, недоріку,
Сліпую каліку.
Добре, ведіть, показуйте,
Нехай стара мати
Навчається, як дітей тих
Нових доглядати.
Показуйте!.. за науку,
Не турбуйтеся, буде
Материна добра плата.
Розпадеться луда
На очах ваших неситих,
Побачите славу,
Живу славу дідів своїх
І батьків лукавих.
Не дуріте самі себе,
Учітесь, читайте,
І чужому навчаєтесь,
Й свого не цурайтесь.
Бо хто матір забуває,
Того бог карає,
Того діти цураються,
В хату не пускають.
Чужі люди проганяють,
І немає злomu
На всій землі безконечній
Веселого дому.
Я ридано, як згадаю
Діла незабуті
Дідів наших. Тяжкі діла!
Якби їх забути,
Я оддав би веселого
Віку половину.
Отака-то наша слава,
Слава України.
Отак і ви прочита[йте],
Щоб не сонним снились
Всі неправди, щоб розкрились
Високі могили
Перед вашими очима,
Щоб ви розпитали
Мучеників, кого, коли,
За що розпинали!
Обніміте ж, брати мої,
Найменшого брата –
Нехай мати усміхнеться,
Заплакана мати.
Благословіть дітей своїх
Твердими руками
І діточок поцілує
Вольними устами.
І забудеться срамотня
Давня година,
І оживе добра слава,
Слава України,
І світ ясний, невечерній
Тихо засіє...
Обніміться ж, брати мої,
Молю вас, благаю!

До 209-их роковин народження ТАРАСА ШЕВЧЕНКА (II) «На вічну пам'ять Котляревському»

**«Будеш, батьку, панувати,
Поки живуть люди;
Поки сонце з неба сяє,
Тебе не забудуть!»**

Ці увічні слова, викарбовані на пам'ятнику Котляревському у м. Полтаві, були виліті попередньо 24-річним Шевченком у матриці його геніального таланту, виявленого – з ласки Божої – на рідній українській мові із самого початку його невпинного поетичного лету, у скорім часі після земної кончини засновника класичної української літератури.

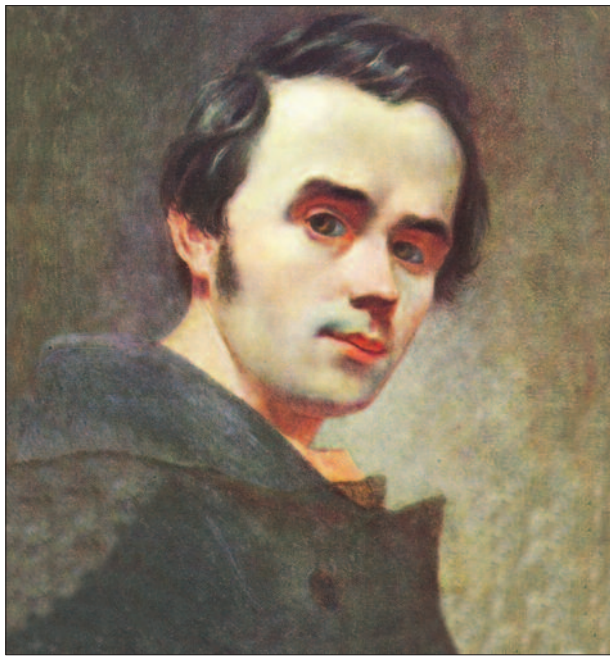
Поняття геній, напевно, походить від основи гена, що означає невмирущу ампренту Верховної Мудрості, втіленою у призначених особистостях певного народу, для віхових просувань у духовному та суспільному його планах.

Молодий Шевченко, у тому важкому часі для української духовності, чітко зрозумів, що літературний доробок Котляревського це вічна перемога краси і валентностей літературної української мови над будь-якими можливими випробуваннями. Котляревський переміг і став батьком нового етапу української літератури. Шевченко, ступивши на цю путь, щиро молить у нього батьківського благословення і отримає це вповні, ставши непоборною вершиною рідного творчого слова і не тільки.

*

Ліричний дискурс цієї елегії Тараса Шевченка, з дидактичної точки зору, можна розділити на дві частини: перша – це алегорія покищо самотності літературного надбання Котляревського, метафорично сугероване синтагмою гніздечко солов'я, якому погрожує вітер несприятливого часу: **«Сонце гріє, вітер віє / З поля на долину, / Над водою гне з вербою / Червону калину, / На калині одинокі / Гніздечко гойдає. / А де соловейко? / Не питає, не знає.»** Створену картину природи складають атрибути, притаманні українському ареалу – поле, вода, верба, калина, соловейко. За слов'янською міфологією соловейко – це провісник весни, нового відродження, оновлення, вільного простору. Котляревський провістив своїми творами оновлений лет української літератури, в основу якої поставив народну мову та її художню потужність. З цього приводу Шевченко назвав його українським солов'єм.

Образ поета-соловія – це традиційне вшанування співця рідним словом-мелосом, трелі якого викликають найщиріші почуття любові до рідного, до ближнього, спроможні перемогти і «лютого злодія», що появляється деколи у рідному гаю-краю. Вислів Поет-соловій започаткований звичним древнім шедевром української літератури «Слово о полку Ігоревім»: **О Бояне, соловію днів минулих!**

В наступних чотирьох рядках Шевченко сильно зважено підкреслює основну необхідність для національного духовного існування постійно вшановувати народом визначних постатей свого екзистенційного виявлення: **«Згадай лихо, та й байдуже... / Минулось... пропало... / Згадай добре –**

серце в'яне, / Чому не осталося?» Не споминати-вшановувати, не читати, не представляти вистави за їхніми творами, означало б засуджувати їх і себе на вічне забуття. А споминати-вшановувати означає буття!...

Метафора «серце в'яне» вселяє не тільки внутрішню тугу по неповторній втраті поета-соловія, але й неймовірну силу його співу заспокоїти, ошасливити, обнадіяти людину будь-якого суспільного стану: **«Защечебе на калині – / і хто не минає. / Чи багатий... Чи сирота... Чи дівчина,**

що милого / Щодень виглядає...» Його Божественне щебетання сотворює, принаймні у внутрішньому єстві кожного, світ оновлення, надії, блаженності: **«І світ Божий як Великдень, / І люди, як люди!»...**

І тому поет виносить на перший план творчу місію та силу співу солов'я: **«А він, знай, співає, / Та дрібно, та рівно, як Бога благас».** Порівняння переконує в тому, що це святе призначення поета-соловія надає йому статусу со-творця нового внутрішнього світу людини. Якщо недруг-«злодій» порушує цю гармонію, то вона, гармонія, алегорично викидає його із свого функціонування: **«Засне долина. На калині / І соловейко задріма.»** Позбавлений природного гармонійного взаємовпливу «злодій...з ножом у халяві» ... «сам загине». До речі, у дохристиянських часах Київської Русі найсуворіше покарання людини не було засудження на смерть, а вигнання поза межі рідного краю/народу...

Викинувши/умертвивши зло, природа входить циклічно в оновлений період життя: **«Повіє вітер по долині – / Пішла дібровою луна, / Луна гуляє, Божа мова.»** А разом із нею оживає і людський складник великої природи: **«Встануть сердеги працювати, / Корови підуть по діброві, / Дівчата вийдуть воду брати, / І сонце гляне – рай, та й годі! / Верба сміється, свято скрізь!»** Перемога життя і краси унеможливорює силу і найлютішого їхнього ворога: **«Заплаче злодій, лютий злодій, / Було так перш – тепер дивись: / Сонце гріє, вітер віє / З поля на долину...»** І закінчує Шевченко першу частину елегії-присвяти повторним чудовим пейзажним образом рідного краю – єдина опора і надія його душі на чужині.

Циклічність відродження природи протягом часу надихало мислителів суспільного устрою, створюючи у їхньому світобаченні і подібну думку щодо відродження міжсуспільних відносин у певному народі чи між народами....

Котляревський вселив своїми творами у підсвідомості українського народу, в тодішньому безнадійному часі, надію, а багатьом переконаність, на можливе відродження отого українського золотого віку: **«Недавно, недавно, у нас в Україні / Старий Котляревський отак щебетав.»** Хоч він, закінчивши земну подорож, «покинув» рідний край і своїх козаків-троїчників, але залишив найголовніше і для себе, і для свого народу: **«...слава / Сонцем засіяла, / Не вмере кобзар, бо навіки / Його привітала.»**

Слідують невмиручі слова безмежної шани: **«Будеш, батьку, панувати, / Поки живуть люди; / Поки сонце з неба сяє, /**

Євсебій ФРАСИНЮК
(Закінчення на 9 стор.)

Пам'ятник Тарасові Шевченку в Парижі

У світі є 1384 пам'ятники Кобзареві, з них 1256 – в Україні та 128 – за кордоном у 35 країнах. Про те, що існує і в Парижі такий пам'ятник я знала з інтернету, але чомусь ні разу не постаралася навідати те місце, хоч мала чимало нагод за три десятиліття, відколи там проживає мій син Флорін. Та ось, аж наприкінці минулого року це відбулося на пропозицію сина. То було 12 грудня, коли надворі тиснув сильний мороз, але Флорін заспокоїв мене, що йти нам недалеко (лише на дві автобусні зупинки), бо пам'ятник знаходиться в самому серці столиці. І справді, він розміщений на перетині одного із найдавніших бульварів Парижа – бульвару Сен-Жермен і вулиці Сен-Перес.

Так що досить скоро ми опинилися перед невеликим сквером, де стоїть на високому п'єдесталі бюст Шевченка. Там ми прочитали, що сквер отримав назву свого героя – сквер Тарас Шевченко – ще перед пам'ятником. Був відкритий паризькою мерією з нагоди 155-річчя від дня його народження 29 березня 1969 року. Погруддя славетного українського поета було встановлено у 1978 році. Автором бронзового пам'ятника є київський скульптор Михайло Лисенко. На ньому вигравірувані слова «Тарас Шевченко – український поет» (Tarass Chevtchenko – poète ukrainien 1814-1861).

Сквер розміщений перед українською церквою на честь Володимира Великого. Це греко-католицька церква, яка була освячена в 1943 році, а з 1954 року існує ординаріат, який включає і українських греко-католиків. (Історія цієї церкви пов'язана також з іменем Симона Петлюри, який помер 25 травня 1926 року, після смертельного поранення, в лікарні «Шаріте», де тепер розташована українська церква. В церкві є дві таб-

лиці українською і французькою мовами, які сповіщають про цей факт.)

Тому що ми бачили людей, які заходили до храму, син запропонував, щоб і ми увійшли до середини. Через кілька хвилин почалася вечірня служба, яка відправлялася двома мовами, українською та французькою. (Мені здавалося, що французька переважала.)

На кінець вечірні відправили панахиду, упокійне церковне богослужіння за померлим, на 40-ий день від смерті. Панахиду замовили дві православні сім'ї,

які недавно приїхали з України. (Це було видно з того, як вони хрестилися.)

Коли ми збиралися виходити з церкви, син схотів зробити кілька фотознімок. Аж тепер ми змогли розглянути і багату виставку на тему «Голодомор», яка була відкрита в листопаді для вшанування пам'яті жертв українського народу під час 1932-1933 років. Виставка складалася з 12-ох великих панелів, розташованих вздовж правої стіни. Усі документальні тексти були редактовані французькою мовою. Я переклала короткий цитат з Гердера про майбутнє України: «Колись Україна стане новою Грецією: чудове сонце цієї країни, родюча земля, веселий настрій і музичний дар її народу колись прокинуться: і з малих племен (на зразок стародавніх греків) виникне великий культурний народ, і його кордони простягнуться до Чорного моря, а звідти до всього світу» (Під час подорожі в 1769 році.)

Як фотографії, так і подані тексти мали за ціль не лише інформувати, але й вражати глядачів трагічною долею українського народу через штучний голод, спричинений Радянським Союзом під час 1932-1933-их років. Голодомор став жакливим покаранням за спротив колективізації та небажання перебувати під владою Росії.

Дотепер, коли я мала нагоду бути в Парижі, то звичайно навідувала румунську церкву, а подеколи й українську православну, яка знаходиться подалі від центру. На цей раз я була вдячна, що син показав мені і цей храм, де розташований пам'ятник Тарасові Шевченку.

Валерія ШОВКАЛЮК

До 209-их роковин народження ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

(Продовження з 8 стор.)

Тебе не забудуть!»...

Називаючи Котляревського солов'єм, кобзарем, сизим орлом, батьком і праведною душею, Шевченко удостоює його шанобливим святим місцем в українському духовному просторі. І, як послушний син, просить батьківського благословення на щойно початим мовну дорогу: «Праведная душе, прийми мою мову / Не мудру, та щирю, прийми, привітай. / Не кинь сиротою, як кинув діброви, / Прилини до мене хоч на одно слово / Та про Україну мені заспівай.» У цьому благанні можна збагнути те,

що стоїть в основі Шевченкової присвятившанування – **Котляревський заспівав про Україну!...**

Слова цієї пісні оживають в душі поета часи козацької слави та, одночасно, надію на кращу долю: «Нехай усміхнеться серце на чужині, / Хоть раз усміхнеться, дивлючись, як ти / Всю славу козацьку за словом єдиним / Переніс в убогу хату сироти.»

Подану частину подяки батьку нового українського літературного шляху Шевченко закінчує гостро-глибокою сентенцією, натхненою гіркою правдою народної мудрості, але вічно сучасною: «Сироту усюди

люди осміють.»

Як не було б боляче, корисно не забувати метафізичність цього вчення...

Елегію не можна було завершити як тільки повторним домаганням «батьківського благословення»: «Праведная душе, прийми мою мову / Не мудру, та щирю, прийми, привітай... / Прилини до мене хоч на одно слово / Та про Україну мені заспівай.»

Якщо погоджуємось з твердженням, що пісня виховує пам'ять, то, аксіоматично, пам'ять унеможлиблює забуття...

Цю путь і мету наслідував Шевченко всім розумом своїм, всім талантом і всіма своїми силами. І заспівав він про Україну в усіх значеннях цього дієслова, прямого чи непрямого, підтекстового чи метатекстового, і підніс пісню України до рівня найпотужнішої опери, в лібретто якої поставив героїчну подвижницьку боротьбу українського народу за внутрішню і зовнішню свободу, яке, лібретто, дописують в нинішньому часі

Україна у вогні

(Продовження з 6 стор.)

повна тиша... Женя кермує, – тобто живий, непоранений. Приходить усвідомлення, – я також жива і наче не поранена. Але з заднього сидіння – тиша... Не повертаю голову... Чекаю хоч якогось звуку... Відчуваю, що їдемо без вікон, принаймні без двох.... Значить кулі прошили машину.... Все ще не повертаюсь, тягну... Перед тим як повернутись – думаю, якщо, не дай Бог дівчата не живі – вистрибну... Аж раптом – звук, повертаюсь. Альона, біла як стіна і повсюди – розбите скло, але крові не видно. Ффух... Але Настя, засипана битим склом, все ще лежить на підлозі і не рухається... За цей час ми не промовили ані слова... Женя мчав назад, знову туди, звідки ми щойно виїхали... Аж раптом, – Настя повільно починає підводитись, сідає... Жива!!! Крові немає ніде... Також біла... Альона з Настею починають обійматися, оглядати одна одну. Я простягаю до них руку, тримаємось... Під'їжджаємо до блокпоста, там вже зібралися машини з нашої колонії – всі, крім другої білої машини наших сусідів...

До нас підбігають, оглядають, питають чи нема поранених. Підбігає Діма, впевнюється, що ми живі і не поранені. Не віримо в реальність, що обійшлося. Наша машина – тепер уже кабріолет з пробитим заднім і боковим склом, в Настиному підголовнику – дірки. Дістаємо кулю, дивимось яка саме. Мабуть, там ще є. Температура мінусова, але ми її не відчуваємо... Але що з білою машиною? В ній була молода сім'я з хлопчиком 6 років та хрещена цього хлопчика. Розповідаємо це військовим, стараємося точно все відтворити, згадати деталі. Вони щось комусь передають по рації... Чекаємо.

Чотирнадцять машин вирішили повертатися назад. Назад через дамбу. Наших дві, та ще три машини вирішують будь-що прориватися вперед, може, трохи далі, але треба перетнути Житомирську трасу і опинитися на підконтрольній Україні території. Нас вмовляють не робити цього, навіть якщо їхати іншим лісовим шляхом – є три кілометри дороги полем, яка є сірою зоною і періодично прострелюється. Військові кажуть, що можуть нас провести і що контролюють територію тільки до цього участка. Ми просимо супроводити скільки зможуть...

Проскакуємо ліс, пригнувшись, проскакуємо поле. Видніється Житомирська траса – дорога нежиття. Страшно, але є надія, що кацапи не чекають, що хтось насмілиться перетнути її знову. Вискакуємо, перетинаємо дорогу і їдемо паралельно дорозі. Женя примовляє до машини: «Давай, давай, швидше, вигрібай!!!» В далечині вже видніється те місце, де нас розстріляли, я бачу, що на там є кілька машин. Є і біла машина, схожа на машину сусідів. Різкий поворот праворуч, Житомирська траса залишається позаду, ми мчимо через село Бишів...

Тоді не було сили говорити, не було сили фотографувати ті жахи, що ми побачили проїжджаючи це село. Ні однієї цілої будівлі, руїни, факел з газогону і запах... запах горілого, ще чогось, і ні однієї людини, десь бігає пес. Ми мчали... і нарешті, – наш блокпост. Пару автоматів тримають нас під контролем, їх прикривають інші військові. Перевірка документів, огляд машини. Автомати опускають. Знову питання – чи не поранені. Спроба закріпити скло, щоб не сипалось далі, питають чи є вода, як ми – чи сильно змерзли? І тут до нас доходить – ми не

Окупація. Дорога нежиття. Прорив

пам'ятаємо коли встанне їли, пили, ходили в туалет. Різко хочеться всього і зразу: починаємо розуміти, що страшенно змерзли. Але, хлопці кажуть, щоб ми швидше їхали, що небезпечно: «Пройжджайте, пройжджайте...» І, раптом, – стійте! До мого боку підходить військовий – я бачу тільки його очі – великі і втомлені, розумію, що він десь мого віку. Щось ще хоче перевірити? Аж раптом він протягує мені маленьку гілочку пухнастих котиків. «Дівчатка, бережіть себе!» Мої задублі пальці відчувають ніжність перших весняних пухнастиків. Ми їдемо і всі одночасно по-

чинаємо ридати, нарешті хоч якісь емоції починають з нас виходити. Минає ще година на нашому кабріолеті і наче з однієї реальності в іншу – ми в'їжджаємо в неокуповане і майже ціле село.

Де-не-де видно людей, працює магазин. Побігли в магазин, купили якогось простого печива і плавлених сирків, ще чогось, що можна швидко з'їсти. Після каш із супами та консервів – дуже смачно. Женя каже, що вже домовився, що зможемо зупинитися в його друга під Білою Церквою. Вони наче готові прийняти всіх нас на ніч.

Мчимо туди. Не пам'ятаю, але здається вже темно, треба поспішати. І ось ми вже під'їжджаємо, нас зустрічають, обіймають, бідкаються, оглядають машину, вже накривають стіл, пропонують помитися, дають рушники. Я заходжу в санвузол, бачу унітаз і душову кабінку і починаю плакати від щастя. Ми вже й забули про такі дива цивілізації за останні два тижня. Так я і стояла під гарячим душем і плакала. Коли ми помились і вийшли до столу – були такі червоні, наче вже поїли і випили. Гостинні господарі, мабуть, знесли на стіл все що на той момент було в їх хаті і що вони встигли нашвидкоруч зварити і засмажити. Мабуть, що ми такі порадували господарів своїм апетитом... Дід їв і пив, доки його не прийшлося відносити в ліжко. В цей момент ми були щасливі – разом, за одним столом, розпашілі від банних процедур, смачної їжі, з чудовими вже майже рідними людьми в гостинній українській хаті.

ВЖЕ РІК СТРАШНИЙ ВІЙНИ

Не може бути – думали спочатку,
це лише сон, ми трохи переждем...
А далі – шок, та це ж був лиш початок.
А далі – розуміння... почалось...

Вже рік страшний війни,
Монблан тортур і втрат...
Це – геноцид, це – щось ще не назване.
Загальний біль, біль кожного із нас,
Загальна міць, якої ще не знали.

Але, чому? Хтось ставив те питання?
Хто режисер? Хто стадо баранів?
Вбивати, гвалтувати й відбирати –
Ось що закладено у ДНК катів.

Зробити лад в своїй країні і прибрати сміття –
Це їм слабо, це важче ніж убийство.
Навіщо щось творить? Дивись –
квітуча Україна,
Її ж ми можемо так круто загидить.

Мої браття і сестри, хай ненависть квітне!
Хай з покоління в покоління проросте!
Надасть нам сил боротись непохитно!
Надасть нам сил помститися за все!

Тоді не буде гіркої розплати,
«Какая разница...» не буде більш звучать.
Цей рік війни – жахлива наша плата –
Кого не варто братом називать.

Вікторія ФІДКЕВИЧ

Вшанування пам'яті буковинських культурних діячів і письменників

Вселенська батьківська субота. В цей день християни поминають покійних, у храмах проводяться особливі служби, а парафіяни відвідують кладовища. Православні священники разом з вірними моляться за душі тих, хто відійшов у засвіти. За звичаєм поминання покійних відбувається в суботу перед Масляною.

Сучавська філія СУР організувала церемонію вшанування діячів української культури та письменників Буковини в новій церкві в селі Дарманешти, яка присвячена «Св. Іллі та Св. Арх. Михаїлу і Гавриїлу». Панахиду відслужив румунською та українською мовами священник Михайло Кобзюк, єпархіальний радник Управління у справах меншин Архієпархії Сучави та Радівців.

Згадано буковинських діячів та письменників, які сприяли популяризації та збереженню української культури, традицій та мови: Ольга Кобилянська, Степан Ткачук, Корнелій Регуш, Іван Кідещук, Іоан Козмей, Вікентій Николайчук, Юрій Лукан, Микола Гапенчук, Юрій Чига, Василь Цаповець, Микола Крамар, Денис Онищук, Іван Боднарюк, Траян Малиш, Юрій Ракоча, Іван Негрюк, Василь Клим, Ілля Кожокар, Сильвестр Яричевський, Сидонія Никорович, Михайло Георгій, Мирослава Шандро, Василь Манджеловський, Теофіл Ребошапка, Аврора Гуцан і Коля Курелюк. Також згадали видатного румунського композитора Чіпріана Порумбеску та поета Міхая Емінеску, оскільки 2023 рік оголошено «Роком Чіпріана Порумбеску».

Наприкінці Святої Літургії священник Михайло Кобзюк подякував за благословення Високопреосвященному отцю Калініку, архієпископу Сучави і Радівців, голові Союзу Українців Румунії, депута-

ту Миколі Мирославу Петрецькому.

Після панахиди відбувся круглий стіл, за яким обговорили діяльність та внесок згаданих у збереження етнокультурної ідентичності української меншини в Румунії. У церкві організовано книжкову виставку з творами померлих буковинських письменників. Хор Союзу українців Румунії з Серету під керівництвом викладачки Зірки Янош виконував пісні на вірші українських поетів та Емінеску разом із хором «Гатна» з Дарманешт на чолі з парохом Михайлом Кобзюком.

Голова Сучавської філії Ілля Савчук говорив про тісний зв'язок Союзу з релігійними установами в українських громадах, зазначивши, що три православні церкви – «Св. Петра і Павла», нова церква у Дарманештах та церква у Верхній Бродині отримали фінансування з державного бюджету, запропоноване депутатом Миколою Мирославом Петрецьким. Акція організована за фінансової підтримки Союзу українців Румунії.

Делія МАРТІНЯК

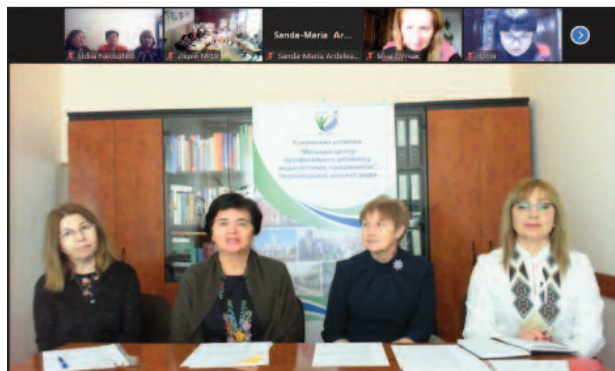
Фото авторки

ТРАНСКОРДОННИЙ КРУГЛИЙ СТІЛ

«На межі світів, мов, культур: Ольга Кобилянська і рідна мова»

22 лютого відбувся транскордонний круглий стіл «На межі світів, мов, культур: Ольга Кобилянська і рідна мова». Зустріч організована у рамках угоди про співпрацю між Сучавським університетом «Штефан чел Маре», Чернівецькою філією Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» та комунальною установою «Міський центр професійного розвитку педагогічних працівників» Чернівецької міської ради.

Захід відбувся у змішаному форматі. Дві студії було організовано в Чернівцях: одну модерували Наталія Герасим, директор Міського центру професійного розвитку педагогічних працівників та Родіка Тіміш, радник, а другу – у середній школі № 19 «Ольга Кобилянська» (Чернівці), яку модерувала Ала Ткач, радник того ж центру.

Голова Сучавської філії СУР Ілля Савчук разом із викладачами української мови Антоанетою Крайнічук, Діаною Фрасинюк, Аліною Мазуряк та Делією Мартіняк взяли участь, он-лайн, у культурному заході. Він ознайомив учасників із напрямками діяльності СУР та подякував організаторам за можливість долучитися до такого цікавого заходу.

Зустріч поєднала у собі дві важливі події: міжнародне свято рідної мови та роковини буковинської письменниці Ольги Кобилянської. 2023 рік присвячений її пам'яті – виповнюється 160 років від дня її народження.

Автор цих рядків представила заходи вшанування пам'яті письменниці, організовані СУР в Румунії, а студенти Сучавського університету під проводом асистентки д-ра Анджели Робу, читали фрагменти з творів Ольги Кобилянської. Директор бібліотеки Сучавського університету Санда-Марія Арделяну звернула увагу на роль бібліотеки як джерела інформації, а вчителі з Чернівців Світлана Руснак та Анджела Морараш прочитали фрагмент з твору «Царівна» українською та румунською мовами.

Тетяна Фонарюк, учителька української мови та літератури Чернівецького ліцею №6 імені Олександра Доброго та Юлія Філіп, викладачка української мови та літератури Чернівецького ви-

щого професійного училища радіоелектроніки, завідувачка науково-методичного центру медіаінформаційного забезпечення освіти ІППОЧО, презентували спільний проект «Інтерактивна карта місць Ольги Кобилянської». З будинку-меморіалу письменниці старший науковий співробітник Чернівецького літературно-меморіального музею

Ольги Кобилянської Юлія Мікосянчик розповіла про мови, якими письменниця володіла.

Ілюстровану абетку-енциклопедію «Кобилянська від А до Я» представила Світлана Кирилюк, доцентка, кандидатка філологічних наук ЧНУ імені Юрія Федьковича, а роботу «Ольга Кобилянська – перлина світової літератури: вічне джерело натхнення для науковців, педагогів та митців» – Анішоара Будуй, голова Сучавської філії Асоціації бібліотекарів Румунії.

Зустріч була дуже цікавою та викликала дискусію про важливі досягнення у кращому пізнанні письменниці Ольги Кобилянської.

Делія МАРТІНЯК

Фото авторки

Книга рецептів «Українська традиційна кухня: сьогодні і колись» (I)

Наприкінці 2022 року, за фінансового сприяння Союзу українців Румунії, у бухарестському видавництві «РЧР Едіторіал» вийшла двомовна українсько-румунська книга «Українська традиційна кухня: сьогодні і колись», перший том. Упорядниця книги про українську кухню – Ольга Сенишин, редакторка дитячого журналу «Дзвоник», яка живе у місті Клуж-Напока, але вона родом з України, тож природно в неї виникло бажання видати книгу про українські рецепти, які нагадують про смачні страви та спогади з її дитинства. Вона бажає популяризувати українську кухню в Румунії й не лише.

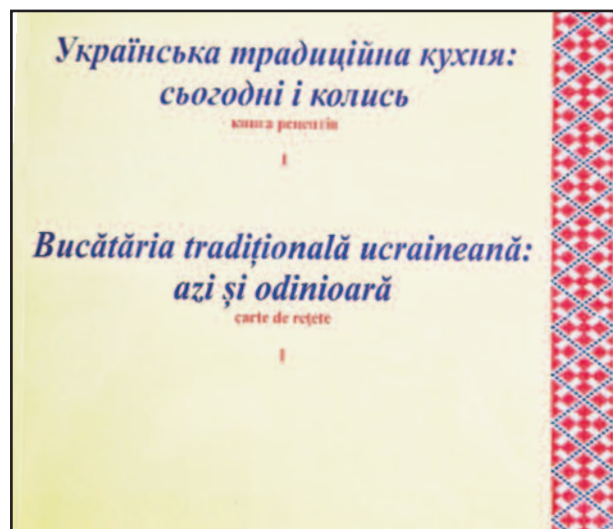
Д-р Міхаєла Гербіл, старша викладачка Філологічного факультету Клузького університету імені Бабеша Бойоя та Людмила Дорош, головна редакторка дитячого журналу «Дзвоник» допомогли Ользі Сенишин з перекладом та редагуванням. Рецензію на книгу «Українська традиційна кухня: сьогодні і колись» написала лектор Клузького університету Христина Сілагі. Книга українських рецептів складається з 5 розділів і містить понад 200 переписів, а в першій частині десь 140. Кожному розділу передує вступ, який містить цікаву та корисну інформацію про обговорювану страву, а також елементи української культури та цивілізації. Складається перший том книги з 2 частин – «Салати та холодні закуски» і «Гарячі страви». Слід уточнити, що готується до друку другий том книги «Українська традиційна кухня: сьогодні і колись» з рецептами десертів і солодкої випічки.

Ольга Сенишин розповідає як виникла ідея написати книгу про українську кухню: Задум створити двомовну книгу українських рецептів народився давно – років 5 тому. Якось я проходила павільйонами книжкового ярмарку в Клужі і натрапила на стіл, де була невеличка збірка рецептів чи то македонських чи то сербських страв. І тоді виникло в мене питання: «А ми, українці, маємо щось таке? Мені б таке дуже знадобилося.» На той час я прожила в Румунії вже багато років і знала з особистого досвіду, як часто розмови з родичами, сусідами, знайомими точаться навколо спільного і відмінного між румунами та українцями, між нашими

звичаями та нашою культурою. Це відноситься і до кулінарії, яка є важливою частиною нашого життя. І тоді мені думалося, як би було зручно і приємно мати хоч якусь збірку українських рецептів, якою можна би було просто користуватися або дарувати всім тим, хто таким цікавиться. Мою ідею створити збірник рецептів на українській і румунській мовах відразу підтримав голова Клузької філії Союзу українців Румунії пан Іван Гербіл, а допомогу в перекладі та редагуванні пообіцяли Людмила Дорош та Міхаєла Гербіл. На досвід цих людей я дуже розраховувала і без них, без їхньої підтримки і порад цієї книжки просто не було. Збірка містить рецепти сучасні – тобто ті, які і зараз готують господині чи заклади харчування у різних регіонах країни. Деякі з рецептів є давніми, інші – набули широкого розповсюдження відносно недавно. Але всі вони містять українські традиційні складники і готуються характерними для українців способами.

По мірі роботи над збіркою я зрозуміла, що румунському читачеві, та й не тільки йому, було б не лишнім розповісти дещо детальніше про деякі наші звичаї і свята, до яких готуються ті чи інші страви. Тому в книзі є трішки інформації з української історії та кулінарії, порівняння рецептів з іншими подібними. Щодо самих рецептів, то більшість з них легкі, елементарні, які в стані зробити людина і без особливого досвіду на кухні. Я розраховую, що це заохотить молодь як українську, так і румунську спробувати готувати. А також і доросле місцеве покоління поекспериментувати.

На думку Людмили Дорош, яка родом теж із України, кухня – це теж візитна картка певної країни. Людмила допомогла в техноредагуванні книги про українську кухню і частково – в перекладі на румунську: Кухня – це теж візитна картка певної країни, один зі способів дізнатися краще про той чи інший народ, зрозуміти, чому традиційними стали ті чи інші продукти, той чи інший спосіб приготування. Це, як би я сказала, кулінарний шматочок української історії. У цій книзі подані й невеликі історичні пояснення про виникнення тієї чи іншої справи, про причини вживання тих чи інших злаків та їхню користь і т.п. І це, на мою думку, дуже цікаво й дуже добре. Була досить довга й клопітка праця: спочатку зібрати й упорядкувати рецепти, потім – перекласти її румунською, потім – приготування самих рецептів, аби помістити у книзі оригінальні, автентичні фотографії. Під час техноредагування мені зустрічався якийсь цікавий рецепт і, як це стається кожній господині, яка періодично не знає, що приготувати для своєї сім'ї, я готувала якийсь із рецептів із книги, який мені в той момент здався доречним. Тож я теж почала користуватися книгою ще до її фізичної появи. Я переконана, що ця книга буде цікавою для багатьох господинь та любителів кулінарії, а також і для тих, хто цікавиться українською культурою. Серед

моїх друзів та знайомих є багато бажаючих отримати цю книгу, вони вже знають дещо про Україну, а тепер вони матимуть можливість пізнати її глибше.

Старша викладачка Філологічного факультету Клузького університету д-р Міхаєла Гербіл, редакторка збірника «Українська традиційна кухня: сьогодні і колись» говорить про користь цієї книги: «Як редакторка двомовної збірки «Українська традиційна кухня: сьогодні і колись», перший том, яка вийшла в кінці минулого року за фінансовою підтримкою СУРУ, можу сказати, є особливо корисною не лише для тих, які захоплюються гастрономією, а і для викладачів та студентів, оскільки вона сприяє популяризації української гастрономічної культури в румунському просторі, ознайомлюючи румунського читача з українською національною кухнею та традиційним світоглядом. Як зазначає упорядниця цієї збірки, пані Ольга Сенишин у вступному слові, у цьому збірнику мова йде про українську національну кухню та її особливості, кухню різноманітну та різнокольорову, просту та вишукану, смачну, ситну і здорову. З композиційної точки зору збірка складається з двох великих розділів з багатьма належними підрозділами. Майже кожен з них починається невеликими вступними частинами, в яких описано чи історію певної страви, чи інші цікаві аспекти, пов'язані з українською кухнею. Якби зібрати всі ці пояснювальні частини та вступне слово без власне рецептів, може вийти окрема книга, в якій би висвітлено культурні, економічні і традиційні особливості українців. Хочу додати, що це перша такого роду книга, видана СУРОм, і тим більше приверне увагу румунського та українського читача з Румунії, який відкриє для себе не лише спільні риси традиційної кухні, а і специфічні особливості, які напевно спонукатимуть його спробувати різні рецепти.»

Христина ШТІРБЕЦЬ
Всесвітня служба радіо Румунія

Фото авторки

P.S.

Книга «Українська традиційна кухня: сьогодні і колись» вже приносить користь своїм читачам. Члени жіночої організації Бухарестської філії СУРУ 19 лютого 2023 року, з нагоди презентації першого тому збірника про українську кухню, приготували та представили понад 20 традиційних українських страв за рецептами цієї книги.

У Ясах - Міжнародний день рідної мови

Згідно з деякими статистичними даними, у всьому світі четверо з десяти учнів не мають доступу до освіти тією мовою, якою вони розмовляють вдома, де розуміють її найкраще, що змушує їх поступово відмовлятися від рідної мови на користь мови більшості населення. Ця віддаленість від рідної мови впливає на всіх нас, тому що мовне розмаїття є спільним благом, а захист мовного розмаїття є обов'язком як для батьків, так і для вчителів. Ситуація ускладнюється, коли виникають непередбачені особливі обставини, як-от ті, через які минуло людство останнім часом: пандемія, війна тощо, коли дистанційна освіта рідною мовою з різних об'єктивних чи суб'єктивних причин не є однаково доступною для всіх дітей. Біженці та мігранти, у свою чергу, стикаються з багатьма перешкодами в освітньому плані, включно з мовними бар'єрами. В нашій країні було вжито певних заходів, щоб запропонувати курси вивчення румунської

мови для бажаючих, а також для інтеграції українських біженців. Де це можливо, в наших навчальних закладах учаться діти біженців, але попереду ще багато роботи. Як відомо, кожного року це свято проводиться за певною темою. Цьогорічна тема Міжнародного дня рідної мови – Багатомовна освіта.

І цього року протягом двох днів, у двох різних місцях, з 18 по 19 лютого, в приміщенні нашої філії і, відповідно, у святковому залі готельного комплексу Молдова, відбулася акція, присвячена святкуванню Міжнародного дня рідної мови: Члени нашої організації та гості мали змогу відвідати книжкову виставку у філії, на якій були представлені, зокрема, книги українською мовою, які використовуються в навчальному процесі (алфавіт, підручники української мови та літератури), книжки художньої літератури, а також виставка алфавітів меншин, які проживають у Румунії. 19 лютого у святковій залі готельного комплексу «Молдова» відбулася власне вистава до Міжнародного дня рідної мови, у якій взяли участь представники місцевої влади, члени нашої громади, прихильники, викладачі університету «Александру Іоан Куза», Національного коледжу мистецтв «Октав Банчіле», діячі культури та мистецтва, представники деяких організацій та установ, з якими співпра-

цює наша філія. Розпочалося дійство гімном Румунії та України у виконанні солісток гурту «Весна» Ботошанської філії СУР. Голова Яської філії представив почесних гостей. Програма продовжилась виступом голови Яської філії про значення та важливість цього свята, він нагадав присутнім, що через кілька днів виповниться рік, як український народ героїчно протистоїть російським загарбникам, а також згадав про те, що на пропозицію депутата Союзу українців Румунії Миколи Мирослава Петрецького було оголошено 9 листопада Днем української мови. Сенат 25 квітня 2018 року і Палата депутатів 4 липня 2018 року проголосували за цю пропозицію.

Літературно-музична програма, підготовлена до цього заходу, включала вінець українських танців у виконанні танцювального колективу «Весна» Ботошанської філії та українських народних пісень у виконанні вокально-інструментального гурту «Буковинські квіти» та його солістками. Між виступами гуртків на сцені виступали письменники з Яс, які декламували вірші присвячені урочистій події. Окремим пунктом у програмі був також виступ представників українських біженців, які декламували вірші з творчості відомих українських поетів на тему подій, що відбуваються в Україні.

Під час події з вітальним словом виступив пан Моше Гропер, радник мера Яс, який передав вітання від мера Мігая Кірки за активність, яку проявляє наша філія, та участь у суспільному житті міста, а Віктор Семчук, голова Ботошанської філії, підкреслив добру співпрацю між нашими філіями та необхідність зміцнення зв'язків між членами через тематичні візити, соціаль-

зацію та обмін досвідом.

Програму, присвячену Міжнародному дню рідної мови, записувала телестудія з Яс, з нагоди якої також були взяті короткі інтерв'ю з учасниками заходу.

Віктор ГРИГОРЧУК,
голова Яської філії,
заступник голови СУР

Фото автора

З діяльності депутата МИКОЛИ МИРОСЛАВА ПЕТРЕЦЬКОГО

(Продовження з 3 стор.)

Крім того, він надав значну підтримку представникам місцевих релігійних культів.

Також було модернізовано автобусні станції, відремонтовано лісову дорогу, виконано роботи з фізичного архівування та палітурки в архіві с. Ремети, відремонтовано дорогу в Кимпул-де-Жос, розширено мережу водопостачання в зонах Картієр, Горб та Кимпулуй, автостоянки біля реметського дитячого садка та біля синтетичного спортивного майданчика і гаражів пожежної служби були заасфальтовані. На вулиці Дуброва була створена система дощової каналізації, так само було завершено Генеральний план села (PUG) Ремети.

Таким чином, мер згаданого мармороського села Іван Клаудіу Бринзаник є одним з найефективніших мерів у повіті, постійно демонструючи навички управління державними ресурсами та покращення якості життя громадян.

Звіт про діяльність мера Бринзаника свідчить про його турботу щодо сприяння прозорості та участі громадян у процесі прийняття рішень, зокрема шляхом організації публічних консультацій та відкритих дебатів. Крім того, усі проєкти рішень були ініційовані за погодженням з радниками СУР.

Водночас, за пропозицією пана Бринзаника, Микола Мирослав Петрецький ініціював та добився схвалення поправок до Закону про Державний бюджет на 2023 рік щодо виділення коштів на два проєкти, які будуть реалізовані цього року в селі Ремети, а саме будівництво спортивного залу та ремонт і модернізація місцевої української православної церкви.

Усі ці досягнення демонструють якості ефективного та відданого лідера, який зосереджує свої зусилля на досягненні конкретних результатів у своїй громаді. Представник українців у Парламенті Румунії подякував панові Івану Клаудіу Бринзанику за чудову співпрацю на благо мешканців, висловивши переконання переконаний, що громадяни врахують усі ці досягнення мера, коли будуть оцінювати кандидатів на наступних місцевих виборах.

***

У понеділок, 13 березня, у Палаці Вікторієй відбулася робоча зустріч Прем'єр-міністра Румунії Ніколя Чуке та Генерального секретаря уряду Маріана Някшу з членами Парламентської групи національних меншин.

Під час зустрічі було обговорено постійний інституційний діалог та забезпечення необхідних умов для громадян Румунії, які належать до національних меншин, для забезпечення прав і прояву культурного, етнічного та релігійного розмаїття.

У цьому контексті Микола Мирослав Петрецький торкнувся різних проблем, з якими стикаються українці в Румунії, особливо тих, що стосуються освіти рідною мовою. Згадав про проєкт рішення Уряду щодо прояснення правового режиму будівлі, в якій діє Педагогічний ліцей імені Тараса Шевченка в м. Сірету-Мармаціей, нормативно-правовий акт, що нещодавно був направлений на міжвідомче погодження. Домовилися про окрему зустріч, щоб обговорити й низку інших питань, які становлять підвищений інтерес для української спільноти в Румунії.

Щороку 2 березня ми зустрічалися у домі пані проф. Климентіни, дружини нашого доброго українця Віктора Сердинчука, проф. математики у Негостинській школі, на її день народження. Ми – це бувші колеги, котрі залишилися друзями і по сьогоднішній день, можна сказати, що вже 50 років. Це: сім'я Фрасинюків, Зибі і Ліця, сім'я Кідещуків Іван (котрого вже нема) і Дора, сім'я Пережуків Юра

Пані Климентіна – справа (нема вже) і Клаудія, сім'я Григорчуків, Ганьо й Іка, Михайло Волощук. Я була при-

Святкування пані проф. КЛИМЕНТИНИ

сутня завжди. Дуже гарно відбувався цей день – пані Климентіна дуже добра господиня і завжди приготувляла для гостей різні страви. Наставляла на стіл студенець, галушки, печеню із домашньої курки, різні салати, печериці.

Були розмови, давні спогади, а потім починали співати українські пісні. Часом пан Михайло Волощук приходив з своїм акордеоном і так гарно відбувалося, що не можна забути ті часи. Пан Віктор готував горілку із сливок, вино із винограду, і на кінець пані Климентіна ставила на стіл торт.

Пані Климентіна румунка, але добре навчилася говорити по-українськи. У них двоє

синів, одружені, є і внуки, вони дуже радіють ними, а діти дуже поважають батьків і

завжди були присутні в цей день. Час минув скоро, роки пройшли, молодість відійшла і назад не вертається, але наші серця, наші душі ще молоді. Пані Климентіна моя найкраща подруга, моя кума, тримала до христу мої діти і я її дуже поважаю і шаную.

2 березня її сини зробили сюрприз і запросили всіх до ресторану у Сереті відсвяткувати їхню маму. Пані Климентіна сповнила 76 років, давно пенсіонерка, а ми, її друзі, бажаємо їй багато здоров'я, радості і душевного спокою. «На многая літ» від всіх друзів, котрі вас дуже люблять і поважають. Я знімала різні моменти на її святкуванні, а вона нам подякувала за присутність.

Феліція ГРИГОРАШ

Фото авторки

Роль українок Буковини у збереженні етнічної самосвідомості

День 8 Березня вже понад століття присвячується жінкам у всьому світі. Це свято асоціюється з приходом весни, пори квітів, воскресіння, радості і є найкращим моментом, щоб подякувати всім жінкам за їх самовідданість.

Сучавська філія СУР відзначила Міжнародний день жінки акцією, організованою 5 березня, в якій взяли участь багато біженців з України, українці, вчителі української мови, голови та члени місцевих організацій СУР і члени повітового комітету СУР: Ілля Савчук, о. Михайло Кобзюк, Крістіна Кідеша, Нікуліна Клапон, Зірка Янош, Овідію Ткач, Олена Торак, Микола Чокан. Всі жінки присутні в залі отримали від організатора троянди. Під час заходу, гурт «Співучі українки» та вокальний гурт СУР Сучави висту-

пили з концертом, який приніс радість і насолоду присутнім. За круглим столом учасники обговорили останні досягнення та запропонували нові проекти, присвячені жінкам і молоді.

Голова Сучавської філії СУР Ілля Савчук наголосив на значенні 8 березня та підкреслив важливість і динамізм українських жінок у громадах, до яких вони належать. Він також виявив повне співчуття та підтримку українським матерям, які тікають зі своїми дітьми далеко від дому та своїх близьких.

Під час заходу було відзначено вчителів української мови за їхню активність та постійні зусилля у популяризації та збереженні рідної мови численними заходами, проведеними з дітьми. Олена Торак, заступник примаря села Бродина, та Костантина Бурсук, місцевий радник села Ватра Молдовіцей, представляють СУР у місцевій адміністрації та підтримують інтереси української меншини.

Нарешті, ця подія продемонструвала важливість і солідарність української громади Сучавського повіту та підкреслила цінний внесок українських жінок і молоді у громадські справи.

Делія МАРТІНЯК

Фото авторки

МІСЯЦЬ БЕРЕЗЕНЬ

Настав місяць березень, місяць відзначення роковин нашого великого українського Кобзаря Тараса Григоровича Шевченка. Т.Г. Шевченко народився і

помер місяця березня а його пам'ять не можна забути. В Негостині від 1999 р. стоїть гарний і гордий бюст Шевченка перед будинком культури. Щороку приходять до нього різні гості, щоб вшанувати поета. Є люди в Негостині, що як минають попри нього, то знімають шапку з голови і вклоняються.

Також у березні народився і помер мій бувший учитель української мови Юрій Ракоча. Він був справжній українець, живе у Марицеї, моєму рідному селі. Люди його дуже любили і поважали, а як зустрічалися з ним, то говорили лише по-українськи і віддавали йому честь і шану. Не можна його забути, він навчав дітей говорити правильно по-українськи, розповідав нам різні перекази про українських героїв, про козаків, а ми дуже уважно слухали, що навіть мухи не було чути на уроках української мови. Він дуже любив природу, ходив щодня у лісок, котрий був недалеко його хати. Брав з собою дітей, учнів і розказував, як треба любити природу. У Марицеї, де він учителював довгі роки, є дуже гарний парк поперез дорогу від школи, а це була його ініціатива. Перші дерева і квіти були посаджені Ю. Ракочем із учнями. Я ходила до Марицеї і дуже тишилася як йшла біля парку і бачила табличку, де написано, що цей парк дістає назву: «Юрій Ракоча». Дуже велика втіха для мене, що не забувають тих, що колись працювали в школі і боролися за рідне слово.

«Ю. Ракоча – учитель і поет, людина великої душевної благородності і доброти, незгасної любові до всього сущого на землі, людина яка глибоко вірила у Бога і своїх ближніх і ніякі злі сили, що часто чатували на нього на життєвих дорогах, не змогли похитнути цієї любові та віри» – це слова і думки пана Михайла Михайлюка – колись в журналі «Наш голос».

Юрій Ракоча похований на марицейським цвинтарі, а на верху хреста є дзвіночок, і як вітер повіє, то каже «не забувайте мене бо я вас дуже любив».

Феліція ГРИГОРАШ
Фото авторки

Вільність

Створивши людину, Бог дав їй численні дари, такі як: краса, мудрість, здоров'я та вільність. Вільність є даром, без якого наше життя не мало б значення. Якщо люди не були б вільні, то вони не були б істотами, а скажімо роботами. Робот не робить те, що хоче, а те, що запрограмований робити. Більше того, Бог не засуджував би нас, якщо наші вчинки не були б свідомими і добровільними. Наприклад, якби мене хтось засуджував за те, що я не хотів робити, але був примушений зробити. Про вільність було написано чимало книг з різних точок зору, але для християнина жити вільним означає звільнити себе від гріха і жити у побожності.

Правда, люди мають можливість не служити Богові, вони можуть хулити Бога та служити своїм пристрастям. На жаль, ми спостерігаємо як велика кількість людей служить своїм пристрастям,

думаючи, що так є ліпше для них та що так показує їх вільність. Але знову ми можемо бачити велику любов Божу, яка нам терпить тоді, коли ми добровільно робимо злих вчинків, та не карає нас, але

чекає нашого навернення. Немає більшого боління для батьків, як тоді, коли вони є свідками терпіння своїх дітей через свої злі вчинки. Так само і Отець Небесний тяжко терпить за нас тоді, коли ми неправильно використовуємо дар вільності, служаши нашим пристрастям.

Відповідно до Святого Письма жити вільним в цьому світі означає пізнавати правду: «Коли ви перебуватимете в моїм слові, ви дійсно будете учнями моїми і спізнаєте правду, і правда визволить вас.» (Йоан 8,31-32). Отже, для християнина немає іншої можливості бути вільним, як тільки бути з Богом. Не можемо жити нейтрально, без Бога, вільно і самі, тому що ворог не залишить нас в спокої. Ворог не чекає довгий час, і коли бачить нас на власних силах, то старається знищити нас. Можемо твердо уточнити науку Святих Отців, які свідчать, що немає вільності без Бога. Немає жодного визволення без Отця Небесного! Якщо Отець Небесний сотворив нас та запросив до цього життя та дав нам вільність, щоб ми жили як бажаємо, навіть і противитися нашому Сотворителю, це нам звіщає велику любов Божу до людини, а по-друге, говорить нам про велике терпіння і про довге чекання, яке має Отець, щоб усі ми одного дня повернулися ДОДОМУ.

Отець Іван ЮРЧА

СОЮЗ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ ОРГАНІЗОВУЄ VII-Й ВИПУСК ФЕСТИВАЛЮ-КОНКУРСУ

«ЮНІ УКРАЇНСЬКІ ТАЛАНТИ РУМУНІЇ»

МЕТА ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ФЕСТИВАЛЮ-КОНКУРСУ:

Відродження – збереження – і – розвиток – української культури в Румунії – Виявлення – юних – талантів – встановлення творчих контактів між учасниками, обмін досвідом. Створення умов для підтримки та розвитку дитячої та юнацької творчості. ВІКОВІ КАТЕГОРІЇ:

- I категорія – 6-9 років / 0-4 класи;
- II категорія – 10-13 років / 5-8 класи;
- III категорія – 14-17 років / 9-12 класи;
- IV категорія – 18-30 років / студенти та українська молодь Румунії.

НОМІНАЦІЇ:

Література:

1. поезія (2-4 поезії);
2. коротка проза (2-4 сторінки);
3. есе (2-4 сторінки).

Тексти на конкурс подаються на аркушах формату A4, надруковані шрифтом Times New Roman розміром 14 – пунктів – з – міжрядковим – інтервалом – 1,5 – пункти.

Розмір віршованого тексту повинен бути не більше однієї сторінки.

Живопис:

1. Класичний живопис: пейзаж, портрет, натюрморт, акварельний – живопис, – жанрова – картина, – езотеріка, естетика ню (оголена натура), анімалістика, архітектурний живопис (2-4 роботи).

2. – Експериментальний – живопис: – пейзаж, – портрет, натюрморт, – акварельний – живопис, – жанрова – картина, езотеріка, естетика ню (оголена натура), анімалістика, архітектурний живопис (2-4 роботи).

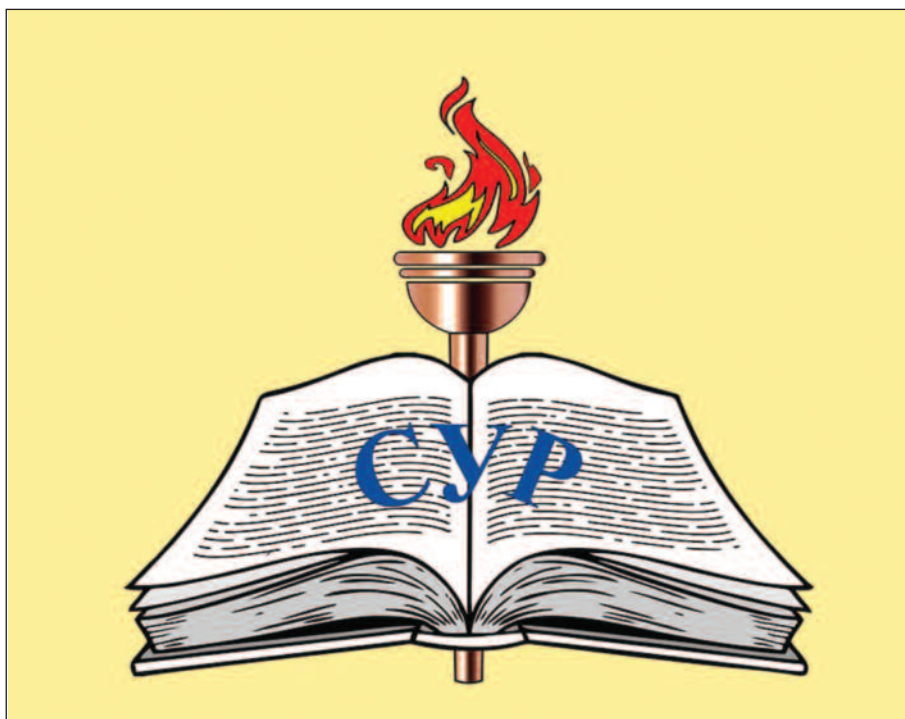
3. – Графіка – (2-4 – роботи). – Всі – роботи – повинні – мати етикетку-опис: прізвище, ім'я автора (співавтора); назва твору; техніка створення; розмір (висота x ширина); дата створення.

Вокальне мистецтво

1. Солісти, дуети: естрадний вокал; народний вокал; академічний вокал; джазовий вокал.

2. Інструментальна музика: скрипка, віолончель, баян, акордеон, гітара, фортепіано, духові інструменти.

3. – Оригінальне – мистецтво: – художнє – читання, – естрадні мініатюри і т. ін. Перевага віддається майстрам української літератури (проза, поезія, уривки з вистав).

Для участі записи подаються на цифрових носіях (USB флеш-накопичувачі, CD-диски), чи висилаються в електронному форматі. Цифрові носії повинні містити тільки 2 конкурсних треки, обов'язково української пісні чи інструментальної музики.

Просимо – всіх – бажаючих – взяти – участь – у – конкурсі надсилати оригінали чи копії робіт з поміткою «Pentru concurs» до 15 квітня 2022 р. на адресу: Uniunea Ucrainenilor din România, – str. Radu Popescu, nr. 15, – Sector 1, București; – а також і в електронному форматі на адресу: comisia.cultura@uur.ro

НАГОРОДЖЕННЯ: Перші, другі, треті місця та відзнаки будуть нагороджені грамотами та грошовими преміями. Усі – учасники – отримають – грамоту – за – участь – у – фестивалі та 3 книги, видані Союзом українців Румунії. Конкурсні твори оцінює журі (письменники, художники, артисти, діячі культури і мистецтва) за 10-бальною шкалою, на основі результатів голосування журі складається рейтинг і розподіляються місця в кожній номінації, а також по вікових категоріях.

Остаточний склад журі затверджується Комісією з питань культури Союзу українців Румунії за 10 днів до початку Фестивалю-конкурсу. Рішення журі оформляються у вигляді протоколу, є остаточними і оскарженню не підлягають.

Переможці конкурсу беруть участь у гала-концерті. Питання – з – проведення – фестивалю-конкурсу – надсилайте на адресу comisia.cultura@uur.ro

Телефон оргкомітету 0751 109 169.

Контактна особа – МИХАЙЛО ТРАЙСТА.

Подаємо нову адресу по інтернету нашої редакції:

E-mail: ukrainskyi.visnyk@uur.ro

Застереження

- * За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- * Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- * Надіслані до редакції матеріали не повертаються.
- * Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК UKRAINSKYI VISNYK

Шеф-редактор

МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК

Редактор – Тереза ШЕНДРОЮ

Техноредагування і комп'ютерний набір: Тереза ШЕНДРОЮ

Редакція: Раду Попеску № 15, Бухарест

Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724

Друкарня S.C.SMART ORGANIZATION S.R.L., Бухарест, Румунія

Redacția: Radu Popescu Nr. 15, Sector 1, București, România

ISSN 1223-1614